

Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnauti

Ipulu 2019

Canada

© 2019

ISBN: 978-1-989179-28-4

Ilulingit

Pigiarngarininga	2
Titiraqsimajut	5
Tuluqtarutausuut ammalu Aksururutauput	6
Kiinaujat Atuqtuksat 2016-Mit/Kiinaujat Atuqtuksat 2018-Mit	
Kanataup Gavamakkunginnit Iglulirinirmut Kiinaujaqaqtitaunirmut	8
Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit	8
Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2017-mit ammalu Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit	8
Kajusititauninga Maannaujuq Kanataup Gavamakkunginnit	
Inungnut Iglulirinirmut Kiinaujaqaqtitaunirmut	9
Aksururnarutauput Turaangaqasiutijut Kiinaujarnut aqtuksanut 2016-mit	
ammalu Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit Kiinaujaqaqtitaunirmut	11
Nunavut – Turaangallariktuq Kiinaujaqaqtitaunirmut Amigarijaujuq	11
Kanatami Iglulirinirmut Parnauti	12
Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnauti	14
Tauturruugaq	14
Niriugijaujut Aniguqtauniaqtut	15
Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautimut Qanuiliurirutit	17
Qaujisarluti atuutiqarninga maannaruluulauqtuq kiinaujaqaqtittiniujunut	
iglulirinirmut Inuit Nunangani	17
Aaqqiksuiluti ungasiktumuungajumit parnautimit Kanataup	
gavamakkunginninngaallattaqtumit iglulirinirmut	
kiinaujaqaqtitaunirmut Inuit Nunangani	18
Piusivaalliqtitauluni qaujisarniq, nutaanit aturnimit ammalu	
kiglisiniarnimit	19
Iglumiuqatigiit inugialuarunniiqtitauluti ammalu iglulirijikkut	
iglunginnik atunnginniqsaulirluti akituluangittunik iglulirinirmut	
naliiraarutiksaqtaqarluni ammalu igluliriniq piuninga aaqqigiaqtauluni	20
Inuit Ajurunniiqtitauluti	21
Aaqqigiaqtauluni gavamauqatigiinngittut katujjiqatigiinningit	22
Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautiup Atuliqtitauninga	
ammalu Qaujsaqtauninga	23
Uigungit24	
1. Qanuilinganina Aaqqigiaqsinirmut Iglulirinirmut Aniguqtaujunit	24
2. Maannaujuq Igluliriniup Kajusititauninga Inuit Nunangani	25
3. Iglulirinirmut Nalunaikkutat	26
4. Tuluqtarutausuut Aaqqigiaqsinirmut Igluliriniujumit Inuit Nunangani	28

Pigiarnngarninga

“Arraagunut 60 ungataanut, pigiarngarutaulluni sivulliqpaanit nunalinnguqpallialiqtillugit, Inuit aksuruqsimajut nammaktunit ammalu attarnaqtunik igluqarnimut qanuinniujunut. Unuqtualuuningit inugiaktuniiluaqtut, iglutaarasuaqtunut utaqtijunut akikilligiasimajumit iglutaanirmit, ammalu igluit qassiuningit aaqqigiaqtaugiaqallariktut Inuit nunaqutinginnik kiggaqtuivuuq atausirmit pirjuanguqasiutijumit inulimaanut aanniaqaqtailimatitinnirmuungajunik Kanatami. Amigaluarningit igluqaqtitauttiarnirmit ammalu naammaktunit igluqarnirmit taimaisimavuuq, kajusiinnaqlunilu, qanuujjtauvakluni aanniaqarnangittulirinirmit ammalu qanuinnngittiarnirmit Inuit nunalinginnut. Amisuuluarningit aniqtirinirmit aanniangujut, aitturlungnaqtut aanniat ammalu ilagiingujut aanniqsiriqattautinningit turaangatitaujunnaqtuq piuttianngittunit iglulirinirmit qanuilingarutaujunut, piunngittumillu aktuiniuvaktut surusiit ilinniarunnarninginnut ammalu inuuqatiqarnirmit.”¹

**Nunarjuarmi Katujjiqatigiit
Pijunnautigijaujunut
Nunaqaqqaqsimajunut
Titiraqsimajuq 23**

Nunaqaqqaqsimajut pijunnautiqaqtut nalunaiqsinirmit ammalu pivalliatitinnirmit sivullitijauqujaujunut ammalu parnautinit pijunnautimini aturluti pivalliatitinnirmit. Piluanguaqtumit, Nunaqaqqaqsimajut pijunnarniqaqtut ilautitauttiarluti pivalliatitinnirmit ammalu nalunaiqsinirmit aanniaqarnangittulirinirmuungajunik, iglulirinirmuungajunik ammalu asinginnik kiinaujjanirmit ammalu inuusirmuungajunik piliriaksanit inungnut aktuijunut, ajunnginnilimaanginnik, kajusititinnirmit taakkuninga piliriaksanit nangminiq pilirivvingitigut.

Amigaluarniq atuinnaqarviunirmit naammaktunit ammalu akikijjuumijumit iglunit Inuit Nunangani Kanatami tuavirnarutauvuq. 2016-mit, avvulluangit ungataanut (51.7 pusanti) Inungnit Inuit Nunangani inugialuaqtunit iglumiuqatigiingujut takuqasiutilugu 8.5 pusanti Nunaqaqqaqsimanngittunit Kanatamiutani. Qaakkanniagut, 70 pusanti ungataanut nunaliujut Inuit Nunangani qimaaviqanngittut arnanut qiturnganginnullu aanniqsuqtautillugit ammalu pitaqaraluaqtillugu, pijaksaqaqtitaluaqtut.² Iglulirinirmit tuavirnarutaujuq, taimaak saqqijaaqtauninga inuusirmut–makimautinullu aniguqtaujunit, kiggaqtauinginnaqpuq turaangalirutaunirmit inuuttiarunnarnirmit, ilinniarnilirinirmit ammalu iqqanaijaaqarnirmit Inungnut.

Inuit sivulliujjisimajut atuinnaqarviuttiarniqsaunirmit naammaktunit ammalu akikijjuumijumit igluqarnirmit Inuit Nunangani nipiqaqattarnikkut unurniqsanit ammalu pitaqainnarluni, turaalariktumit gavamakkunnit kiinaujjarnik. Qaakkanniagut, Inuit qiniqtut katujjiqatigarumalluti tamainnik katujjiqatigijaujunut asiagunгааq iglulirinirmit naliiraarutiksaqarnirmit, turaangalirutauniluni makimatitaugunnaqtuni iglulirinirmit inuit nunalinginnik ammalu ilisaqsinirmit piliriillariktanginnik Inuit gavamangit ammalu katujjiqatigiingit sananirmit ammalu aulattinirmit igluliriniujumit Inuit nunalinginnik. Inuit nangminiq piliriaraqarumaningit aulattinirmit iglulirinirmit Inuit Nunangani pimmarivuuq aaqqigiaqsinirmit ammalu kajusititinnirmit aniguqtaujunik.

Atuinnaqarviunirmit naammaktumit ammalu akikijjuumijumit iglunit pirjuangujuq aaqqigiaqsinirmit ilinniarnilirinirmit, iqqanaijarnirmit ammalu timimut isumamullu aanniaqaqtailimanirmit taikkunungalu iniksasiuqtunut attanajjaqsimanirmit aanniqsirinirmit. Kiinaujaqaqtittiniq iglulirinirmit kiinaujjajarniuvuuq ajunngititinnirmit Inuit nangminiq pilirijunnarluti ammalu aaqqigiaqsinirmit iglulirinirmit aniguqtaujunit piujumaringmik aktuiniqarniaqtuq Inuit aanniaqaqtaulimaninginnut ammalu inuusirmut–makimautilu qanuinnirijanginnut. (Takulugu Uigunga 1)

1 We Can Do Better: Housing in Inuit Nunangat: Report of the Standing Committee on Aboriginal Peoples (Pilirittiarniqsajunnaqtugut: Igluliriniq Inuit Nunangani: Unikkaaliaq Katimajiralaangajunik Nunaqaqqaqsimajunut) – Maajji 2017

2 Pauktuutit Inuit Arnait Kanatami

Ujjirnarniqaangujuq kasuumatittijuq igluit inugialuarninginnut ammalu naammanngiluaqtunit igluqarnimit pitaqaurninganut puvalunnaqtuq Inuit nunalinginni. Inuit puvalunnaqtuqarningit 300 ngiqsurlugu unurniqsaukasaktuq taikkuninga Nunaqaqqaqsimangittunit Kanatami inuunikuujuunit nunalirjuarjattinni.³ Kasuumaqatigiinningit siammakpallianirijangit aniqtirinirmut aanniangujut ammalu aanniat ammalu igluit inugialurningit ammalu naammanngiluaqtunit igluqarnimit titiqtaujjutasimattiaqtut. Maajji 2018-mit, Minista Nunaqaqqaqtunut Pijittiraqtikkunnut angiqsimalauqtuq puvalungnaqtuqarunniirluni Inuit Nunangani tikillugu 2030. Taasuminga angiqsimajjtaujuumit kajusittinirmut, iglulirinirmut pijaujarialingnik kamagijaqarnimit pimmarialuuvuq. Kamagijaqarnimit igluit inugialuarninginnut piujuutinik aktuiniqarniarmijuq asinginnut sivullitjuajujaujunut, aqqigiasinirmillu isumakkut qanuinnngittiariarnimit ammalu ilagiingujunit aanniqtirijuaqnginniqsaulirluni.

Maajji 2017-mit unikkaalianganik taiguusilingmi “We can do Better: Housing in Inuit Nunangat” (Pilirittiarniqsajunnaqtugut: Igluliriniq Inuit Nunangani), Maligaliurvigjuarmi Katimajiralaanut Nunaqaqqaqsimajunut ilisaqsvit iglulirinirmut tuavirnaqtumiilringinnik Inuit Nunangani ammalu Kanataup Gavamanga kamagijaqarniqsajuaullutik Inungnut iglulirinirmut pijaujarialingnik. Katimajiralaat atuliqujangit taakkua, asingillu, kiinaujat turaaqtitauullutit Inungnut ammalu pivalliatittinirmut kiinaujarnut parnautimi “kamagijaqarnimit kiinaujakinniqsajuaqattalirninga iglulirijikkut igluqutinginnut angirutinit, kisiani atuinnautittinirmut naammaktumi, niriunaqtunit ammalu pitaqainnarluni kiinaujarnik aviktuqsimajut iglulirijikkut parnaujunnarniarmata taakkununga, ammalu tikiumaluti, ungasiktumuungajunik iglulirinirmut pijaujarialingnik.”

Igluliriniq Inuit Nunangani takuqasiutinaqtuq akitujurjuanguninga sananirmut, aulattinirmut ammalu aqqiumatittinirmut ammalu naliiraarutiksakinninganut. Pijjutiqaqlutik ikajuutiksaniit amigaksinninginnut, Kanataup gavamanga ammalu Kanataup nigiani/ukiuqtaqtumi iglulirinirmut atuagait turaagaqaqsimallarinngittut kamagijaqarnimit tamainnik naliiraarutiksaniit igluqainnarunnarnirmut ammalu pitaqariaqarningani iliqqusirminut naammagijaujunik igluqarnimit piuttiaqtunit piqutinut sanasimaluti niglasurjuaqattarninganut. Turaangatitaungillariktumit Kanataup gavamakkunginninngaaqtunik kiinaujat, suurlu taikkua tunijauvaktut Kanataup nigianut ukiuqtaqtunganullu, atuinnautillugit, kiinaujarnut naammagijaujut turaangalirutaattiaqtaqsimangittut iglulirinirmut aqqigiarutiksanut. Tamanna turaangalirutausimajuq Inuit kikitauqattarninginnik pivaallirutaautinnarialingnik taakkunangit piliriaksaniit. Qaakkanniagut, kiinaujarnik atuinnaqtaqaqtillugu, pitaqaluaqpangittuq akituninganut igluliriniq ammalu aulattinirmut akinginnik ammalu inugiarniujunut turaangajunit, inugiaksijummariuningalu Inuit Nunangani.

Nunatsiavut Gavamanga pijariiqsilauqtuq igluliriniq uktuutigijaujumik Nainimi, kiinaujaqtaaqtitaukkanniqlutik taikannat Tasiujatsuaq Kiinaujaqutinginnik ammalu Ukiuqtaqtumit Maliguminaqtumit Saalauksausiamik, akinga \$3.5 milian. Taanna uktuutigijaujuq pingasuujuqtunik igluqutilik pingasut sanirvaktausimajut innarnut ammalu pingasut sanirvaktausimajut makkuktunut. Nauttiqsuqtaulaqtuq arraagulimaamut, uummaqutunik atunnginniqsaunirmut, kangiarninginnut ammalu anirnittiarinninginnut, asinginnullu. Qaujiaunikuujut nauttiqsurnirmut atuqtaulaqtut ikajuutaulluti iglurjuanut maligaujunut ammalu maligialingnik Nunatsiavummi, turaangalirluti sanamaninginnut maligialingnik nutaanut igluliuqtajunut. Taakkua maligait ammalu maliktaujarialiit atuinnautitaulaqtut piliriniqatunut, ammalu atuqtaujariialiit tamainnut kaanturaaktaaqunut Nunatsiavut Gavamakkunginnik kiinaujaqtaqtajunut piliriaksanut.

3 Puvallunnaqtuq Inuit Nunangani Nunanguaq <https://www.canada.ca/content/dam/hc-sc/documents/services/first-nations-inuit-health/diseases-health-conditions/tuberculosis/tuberculosis-resources-first-nations-inuit-aboriginal-health-health-canada/map-tuberculosis-inuit-nunangat/map-tuberculosis-inuit-nunangat.pdf>

Kajusiniqattiaqtut nunaliit ilaqaqtut ajjigiinngittunit, ammalu naammaktunit, iglunit ajjigiinngittunit taakkualu iglulirijikkutigut, akikijjuumijunit atuqtuarnirmit, nangminirijaujunit, kuapatigut, ikajuqsuqtunit ammalu iglugijaukainnasuunit. Kisianili, angigligiaqtirinirmit akikijjuumijunit asingaanginnik aturunnaqtunit inulimaanut iglulirinirmit aksururutauijuq Inuit Nunangani ilaqaqtunik, amigaluarninginnik iglunit niuviaksaukkanniqtunit, akituninga ammalu ulurianarutauijuq ilaakkuungajukkut ammalu nangminirijaujunut pivalliatittijunit ammalu aksururnarutauijuq kiinaujaqtaarasuarnirmit. Inuit unuqtut akikilligiasimajunit iglunit atuqtuaqattaqtut akunialuk amigaluarninginnut akikijjuumijunit iglulirinirmit naliiraarutiksani. Iglumit nangminiqarniujuq inugiaktunut inungnut atuqtaugajaqtuq kiinaujanirmit piviqatittininganut, kisiani, tuluqtarutausuunit pitaqainnaqtuq.

Nutaanit aturunnaqtunit, silamut naammanniqsaujunit igluksanut sanamaninginnut pitaqauqtuq iliqqusirmit ilaliutijunnaqtunit kisiani, iglukiksaruarninginnut ammalu kiinaujarnik amigakuarninginnut, ikajuutiksaujut turaangatitauniqsausimajut akikinniqausunut ammalu naammanniqsaujunut iglunut uktuutiujunut. Tamanna aksuruqtittikkanniqsimajuq pirjuangujariiq-tumit ammalu tuavirnarutauliqpalliatuinnaqtumit Inuit nunalinginnik.

Aksururnaqtuqaraluaqtillugu, angijumit ammalu pivaqarniujumit saqqijaaqtuqariiqtuq iglulirinirmit tuavirnaqtumiittijunniirmit Inuit Nunangani ammalu qaujimmattiarinirmit sivuniksami pitaqainnarunnarninganit iglulirinirmit pivalliatittinirmit ammalu kajusittinirmit. Sanngijuutiit angiqsimaniit aaqqigiasinirmit iglulirinirmit Nunaqaqqaqsimajut nunalinginnik taimaititausi-majut Kanataup Gavamanganut. Pimmariujumit, turaangatitaujukkut iglulirinirmit kiinaujat maanaruluulauqtumi Kanataup gavamakkungit kiinaujarnik atuqtuksanit aulataujuq Inungnut.

Pimmariuninganit ilisaqsinirmit aaqqigiasinirmit Inungnut iglulirinirmit aniguqtaujunit ammalu katujjiqatigiittiarnikkut kamagijaqarnirmit Inuit pigiaqaqtanginnik, igluliriniq sivulliujujaujarialik Inuit–Gavamatuqakkut Piliriqatigiinnirmit Katimajiralaanut. Katujjiqatigiinnikkut pivalliatinauninga Inuit Nunangani Iglulirinirmit Parnauti pimmariuvuq aaqqiksuinirmit ammalu kajusittinirmit nutaamit piliriaqatigiinnirmit iglulirinirmit amigarijaujunit Inuit Nunangani ammalu Kanatalimaami.

Taikuuna Inuit–Gavamatuqakkut Piliriqatigiinnirmit Katimajiralaakkut, Inuit piliriqatigaqsimajut Kanataup Gavamanganit taassuminga Parnautimi aaqqiksulluti turaagaqaqtutik kamagijaqarnirmit ammalu aaqqigiasinirmit iglulirinirmit aniguqtaujunit Inuit Nunangani tukimuaqatauluti aniguqtaujunit Kanatalimaamit. Taimaak aaqqiksutausimangmat taikani Kanataup Iglulirinirmit Parnautingani, “tamanna katujjiqatigiinnikkut piliriangujuq ikpigusuttiaqtuq ammalu sannginiqsauliqtittijuq Inuit–Gavamatuqakkut piliriqatigiinningit ammalu ikajurniqarniaqtuq tikiunanirmit taassumingassainnaq turaagaqaqtillugit mikligiaqtirinirmit iglulirinirmit pijaujarialingnik Inuit Nunangani ammalu pivalliatittinirmit ungasiktumuungaajunit aaqqigiarutiksani Inuit inuusinginnut, piqqusinginnut ammalu iliqqusinganut turaangaluti. Pilirijusiujuq atuqtaujuq saqqijaaqtittivuq piliriarjangit taakkua Inuit katujjiqatigiingit ammalu gavamait kamagijaqarnirmit iglulirinirmit pijaujarialingnik nunalinginni.”

Titiraqsimajut

Tisamaujut nunaqutigijaujut Inuit Nunangani taikaniittut marruungnik Kanataup nigiani ammalu marruungnik Kanataup ukiuqtaqtungani, ammalu atuni aviktuqsimajunit maligaqtigut ammalu gavamattigut pitaqallariktut taakkualu nunatarutausimajut ammalu gavamaqarnimit (Nunavut taimaittuuvuq) ammalu nangminiq gavamaqarnimit (Nunatsiavut taimaittuuvuq). Aajjiqatiqaqtut gavamalirinimut kajusiniqaqtuq Nunavingmit ammalu Inuvialuit Nunangani asijjirutaularajaqtuq nunaqutigijaujumi.

Inuit aaqkimsimattiaqtunit ammalu turaangallariktunit Inuit Gavamatuqakkullu piliriqatigiittiaqtut nunamit nangminiaqtiulluti, aulattijulluti ammalu pijunnautinit tigumiaqtiulluti, kamagijaqtut Inuit qanuinnngittiarqarninginnik. Nunataanimut ammalu nangminiq gavamaqarnimut angirutitaarnikkut, atiliuqsimajut angiqsimajut aajjiinngittunit kajusititaujarialingnik turaagaksaujunit ilaujulimaanut. Taakkua turaagaksat ilaqaqtut, aaqqigiaqsinimit inuusirmut qanuinnngittiarinimit ammalu kiinaujjattiarunnarnimut Inuit; pivalliatittinimit uumattiarinniqsanit, makimatitaugunnaqtunit nunalingnit; ammalu Inuit ilautitauniquasuluti Kanataup gavamalirijjusingani, inuusirmut ammalu kiinaujjanimut avatingani pivaalliqittinimut Kanatamiulimaanit (Nunaqaqqaqsima-julirijikkut Ammalu Ukiuqtaqtulirijikkut Kanatami, 2015).

Unuqtut pilirivviit atuni nunaqarviujunit ilauqatausuut aaqkisuinimit iglulirinimuungajunit atuagarnik ammalu aulattinimut iglulirinimut piliriaksanit. Kanataup nigiani ukiuqtaqtunganilla sanasimaninga ammalu kajusititauninga inulimaanut ammalu iglulirijikkutigut iglulirinimuungajunik, qimaaviillu ammalu iglugijaukaunnaqtunit. Taimaimmat, ilaannikkut, nunaliit Kanataup nigiani/ukiuqtaqtungani iglulirijikkut aulattiqatigiisuut Inuit nunalinginni.⁴ Nunaqarviujulimaanit, Inuit, kigliqaqtuti, ilauqataujut iglulirinimut aulattinimut ammalu/uvvaluunniit pivalliatittinimut iglulirinimuungajunit atuagarnik. Atuni nunaqarviujunit Inuit Nunangani, pitaqaunngiluarninganut ilautittingittuq Inungnit sanasimaninganut ammalu aulattinimut iglulirinimut ikajuqsunimut makimatitaugunnaqtuni, iliqqusirminut naammagijaujunik pilirijjusiujumi aaqqigiaqsinimut iglulirinimut aniguqtaujunit. Inuit, nunami nangminiaqtiulluti, aajjiunngittunit piviqatittijunnaqtut piusivaalliqittinimut uvvaluunniit ikajurnimut iglulirinimuungajunik nunalinginni. (Takulugu Uigunga 2 tukisigiakkanninimut)

Aaqqigiarutiksaujut piusivaalliqittinimut Inungnit iglulirinimut aajjiijjaanngittuq tamainnut nunagijaujulimaanit. Atuni nunaqarviujut aajjiunngittut iglulirinimut aulattinimut, piliriarivaktanginnik ammalu kamagijarialinginnik (pijjutigillugu piliriqatigiinniujut atuni aviktuqsimajuni aulattinimut iglulirinimut) ammalu turaangajunit iglulirinimut pijaujarialingnik. Turaangallariktukut ammalu asijjiqtarunnaqtumit kiinaujaqaqtitaunikkut, Inuit qinirniqsaujut inungnit turaangajunik pijaujarialingnik unurniqsanilla iglulirinimut naliiraarutiksaniit aksurunnginniqsauliqullugit iglulirijikkutigut igluqarnimut ammalu atuinnauttinimut surasarainngittunit, uummaqutunit atunnginniqsaujunit ammalu iliqqusirminut naammagijaujunik iglunit. Inuit piliriaqaqsimajut nalunaiqsinimut aajjiunngittunit pijaujarialingnik qaujimmattiarinimut anginiqpaamit aktuiniqaqullugu kiinaujaqaqtitauniujut.

4 We Can Do Better: Housing in Inuit Nunangat (Piliritiarniqsajunnaqtugut: Igluliriniq Inuit Nunangani) (2017)

Iglulirinirmut pijaujarialiit Inuit Nunangani pirjuarmarialuujut. Maliglugu 2016-mit naasaqtausimajunit, avvalliagit ungataanut (51.7 pusanti) Inungnit Inuit Nunangani inugialuaqtunit iglumiugatiingujut. Unurningit inugialuaqtunit Nunaqaqqaqsimanngittunut Kanatami 8.5 pusantiuq. Qaakkanniagut, 31.5 pusanti Inuujut Inuit Nunangani najuqtut angirrijaujunik aaqqigiaqtaurjuarialingnik. (Tukisigiarutiksatsat pijaujarialingnik ilaliutisimajut Uigunga 3-mit)

Tuluqtarutausuut ammalu Aksururutaajut

Inuit Nunangani kiinaujjarninga nalunaiqtavuuq asijjiqtaqtumit kiinaujjanirmut piruqpallianingani, ajuqsaqtummarivanninnik, piqutiit pijittirautiillu akituninginni, ammalu nalimugiinngittunik kiinaujjanirmut piviqarniujunit pivaalliqittigajusuunit anginiqsanit nunaliujunit taikkualu piiqsinirmut sanajulirinirmut pitaqauqtunut. Tamanna, attiniqsammaringniglu inuit quttingningit, aksururutaajummarivuuq unuqtunut nunalingnut angiglitirinasunnirmut iglulirinirmut naliiraarutiksant.

Inuit Nunalimaangani aksururutaajut naammaktunit kiinaujjarasunirmut ikajuqsunirmut akitujuutinut pijaujarialingnik tikiutinirmut nutaanit iglulirinirmuungajunik aksururutaajunik ammalu nutaanguqtirinnirmut pituqannguqpalliajunut iglunit. Taimainninganut, Inuit nunaqarvingit tatiqarniqsasuunguvut gavamakkunni kiinaujaqtaarnirmut.

Iglulirnirmut akingit quttiktummarialut. Iglumiugatiigit kiinaujjattianngiluarningit katiqasiutilugu nunalingnit iqqanajaaqattiannginninga unuqtunit nunaliujunit tukiqaqtittivuuq iglumi nangminiqarniq uvvaluunniit atuqtuarnirmut atuinnaunngittuq inugiaktunut nutaanit aturnirmut niuvirnirmut aaqqisuqsimaqattaqtunit. Kinatuinnaq niuvirunnarularuni uvvaluunniit iglulirunnarularuni, kiinaujjakkuviit iglumut atuqtuarutimit tunisiinnaujavannigittut ulurianaarutiarnirmut (suurlu nunataarniq). Nalliukkumaaksat, atuinnaukpa, akitujummarialuk qaujsaqauninganut/niriugijauninganut ulurianaarutit saqqijaarviunirmut nunalingnit ungasiktumiittunit Inuit Nunangani.

Pijutigillugu pitaqattiannginninga ingirrajulirinirmut nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit Inuit Nunangani, nunalilimaakasat tikivviuqattaqtut qangatasuukkut ammalu aujakkut umiarjuakut pijittirautinut piqutinut ammalu inuit qangatasuukkuuqattarninginnut. Ingirrajulirinirmut nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit pitaqaqtillugit, pituqammariujut ammalu naammangiluaqtut. Tamanna akituniqsautittivuuq turaangarutaajunik pivalliatittinirmut, igluliriniq ilaulluni.

Akitummaringninga ingirrajulirinirmut, iglulirnirmut ammalu aulattinirmut ammalu aaqqiumatitinnirmut akingit ukiuqtaqtumi aulaniqarasuarniit akitummarivuvut, piluannuqaqtumi inuunasuarnirmut ammalu nangminiqarasuarnirmut akinginnut. Qaakkanniagut, Inuit Nunangani silanga ukiukutaanguqattarninga ammalu niglasukutaqaattarninganut, akitujunit uquusanirmut akiqaqattaqtuq ammalu surattiniqsauilluni igluqtigijaujunut. Inuunasuarnirmut akitummaringninga isumagiqasiutilugu ammalu kiinaujjattiannginningit unuqtut Inuit ilagiingujut, atuqtuarnirmut uvvaluunniit nangminiqarnirmut iglumit, ikajuusiattianngilluni, ajurnaqtuq.

Niglasungninga ammalu silaup asijjiqpallianinga turaangalirutaajummarivuuq iglulirnirmut ammalu nappaqtirinnirmut arraagup iluani. Piqutiit tikiatajarialiit naittumit (aujaup qitiani tikillugu ukiaksaalisaaqtillugu) umiarjuat tikigunnarninginnik. Tikiutinasunnirmut umiarjuat ingirrarviksanginnik, piqutiit tikisaarijaujarialiit taqqiit unuqtut sivuningani (suurlu, ukiaksaangulauqtumit/ukiungulauqtumit). Pijutigillugulu iglulirnirmut piqutiit niuviqtauvagiirriaqarningit aullaqti-taalaunnginninginnik, kinaujat ilisimajariaqarmijut taikani tikisaarijauliqtillugit. Qaujimmattiarinnirmut atuutiqaqtunit iglulirnirmut, igluit iniksangita pivalliatitauningit ammalu tunngaviksangit pivagii-

jaqtauningit ukiaksaakkut kamagijaujunnaqtut igluliuqpallialirluti upirngaksaakkut piquitiit sivuningagut aujakkut/ukiaksaakkut tikilaurniqpata. Taimainninganut, taimaigajukpuq, igluit sanajaunasusut arraagunut marruungnut. Iglulirinirmuungajut kiinaujat tunijaugajusuungummata arraagutamaakkut aksurunaqtittijummariuvuq qaujimmattiarinirmit atuutiqarnirijanginnik kiinaujaqaqtittiniujut. (Ajjinnguangujuq tuluqtarutaujunut takujaujunnaqtuq Uigunga 4-mit)

Silaup asijjiqpallianinga aksurnarutaujunut ilaliutisimavuq igluit sanasimaninginnut ammalu pivalliatittinirmut. Nunaup piujunniqpallianinga ammalu nunaup quanguninga marnguqpallianinga ulurianarutaujumariuvut nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit saqqijaaqtunut ammalu kigliqaqtittikkanniqluni nunamit atuinnaujumit pivalliatittinirmut.

Aaqqigiaqsinirmit tukiliriingninginnik inulimaanut kiinaujaqaqtittinirmut ingirranuijunut igluliuqpallianiujumut ingirranuijunut aaqqigiaqsigajaqtuq atuutiqarnirijanganik igluliuqummut Inuit Nunangani. Piluannguaqtumit, pitaqariaqaqtuq asijjiqtaqtumit ammalu ungasiktumuungajumit angiqsimanirmit ajjigiinngitunit quttingniujunit gavamakkunnit. Maannaruluulauqtuq Kanataup gavamangata angiqsimaninga arraagunut qulinut Inungnut iglulirinirmut taikuuna kiinaujarnik atuqtuksanit 2018-mit piviqatittiniaqtuq Inuit katujjiqatigiikkunginnik ammalu gavamait asijjiirunnarluti aniguinasuarnirmit taassuminga aksurunaqtumit tagvani piviqarninginnik.

Iglulirinirmut atuagait ammalu piliriaksat isumaqasiutisimajarialiit akituniqsauninganut Inuit Nunangani turaangaqasiutijulimaanut suurlu igluliuqummut iniksanga, sanajauninga, aulatinirmut ammalu aaqqiumatittinirmut, tikittigiqarninginnik, silaup asijjiqpallianinganut asijjiqatittinirmut ammalu, taimaigajaqaqtillugu, ilaqarialik angiqatigiinniujunit piliriqaqtinirmut qanuqtuunasugluti akikinniqsautittinirmut. Taakkua akituniqsammariujut taikkuninga qallunaat nunangani. Igluit iniksangit pivalliatitauningit, suurlu, aksurunaqtumit nunaqaqtillugit (ilaannikkut nuna aaqqigiaqtaugiasuuq), iliurainirmut nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit imarmut ammalu kinaalungnut ammalu amigarninginnik nunamit atuinnaujumit qaangiutisaraijunnaqtuq \$200,000 nik ("Makimatitaugunnaqtuni Nunaliliurnirmut Nunatsiavut Nunalinginnik" Inungnut Iglulirinirmut Katimaniq 2016)

Tuluqtarutaurjuasuuq aaqqigiaqsinirmut iglulirinirmut aniguqtaujunit ammalu inuusirmut-makimautillu aniguqtaujunit, amigarjuarninginnik iglulirinirmut naliiraarutiksant igluqainnarunnarnirmut. Qajimmattiarinirmut iglulirinirmut naliiraarutiksant atuinnauningit igluqainnarinnirmut ajunnginnilimaangani atuqtauluni pimmarivuuq makimatitaugunnaqtuni iglulirinirmut. Naliiraarutiksalmat igluqainnarinnirmut atuinnaunngittut nunalilimaanit, taimaittuuvuq, unuqtunit nuna-liujunit, iglulirijikkutigit igluqarniujuq naliiraarutiksatuanguvuq. Ilaannikkut, imigarjuqaqtillugit, iglulirijikkutigit igluit atuinnautitausuut pilirijimmaringnut nuttiqattaqtunut Inuit nunalinginnut. Taimaak uqausiusimaninga unikkaaliamit taakkuninga Maligaliurvigjuarmi Katimajiralaanut Nunaqaqqaqsimajunut, taiguusilik We Can Do Better: Housing in Inuit Nunangat (Pilirittiarinisaunnaqtugut: Igluliriniq Inuit Nunangani) (Maajji 2017), tamanna ilaqasiutivuuq inugialuarniuvagiiqtunik Inungnut taikani nunaliujunit. Ajjigiinngittut iglulirinirmut naliiraarutiksant suurlu iglugijaukaunnarunnaqtut ammalu ikajuqsuqtut igluit, akikijjuumijut nangminirijaujunut atuqtuarnirmut uvvaluunniit nangminirijaujut angirrarijaujut ammalu kuapatigit taimaittariialit nunaliit uumattiarinnimata, taikkuninga ikajurialingnik ikajurnirmut, taikkualu nuttiqpaliajut, nunalingmut. Nunaliit ajjigiinngittunit ammalu atuinnaqaqtunit naliiraarutiksant pivagiiqaqsimanisauvut pilirinirmut, ammalu aturnirmut, pivalliatittinirmut piviksaqarniujuunit.

Kiinaujat Atuqtuksat 2016-Mit/ Kiinaujat Atuqtuksat 2018-Mit Kanataup Gavamakkunginnit Iglulirinirmut Kiinaujaqaqtitaunirmut

Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit

Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit kiinaujaqaqtittilauqtut katittugit \$156.7 miliannik arraagunut marruungnut Inuit Nunalimaangani ikajuqsunirmut Inungnut iglulirinirmut; \$76.7 milian Nunavummut, \$50 milian Nunavingmut, \$15 milian Nunatsiavungmut, ammalu \$15 milian Inuvialuit Nunangani. Taakkua kiinaujaqaqtittiniit tunngasuktitalauqtut ammalu kiinaujaqaqtittilauqtut turaallariktutik Makivik Kuapuriisakkunnut, Nunatsiavut Gavamakkunginni ammalu Inuvialuit Kuapuriisakkunginik pimmarilluni, pigiarngarutalauqtuq ilisaqsinirmut Inuit piliriaqarningit aulattinirmut igluliriniujumit nunaqutigijaujunit.

Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2017-mit ammalu Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit

Kanataup Gavamanga ilisaqsilauqtut Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit kiinaujaqaqtittiniit pigiarutautinnalauqtut. Taimaimmat, Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2017-mit ilaqalauqtut qaakkanniagut \$4 piliannik kiinaujaqaqtittinirmut arraagunut qulinut (pigiaqtugu 2018/2019-mit), "sananirmut ammalu aaqqigiasinirmut iglulirinirmut, imirmik salumaqsaijjutiit pilirijutinginnit, aanniavingnit ammalu asingit nunalingnit nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit" Nunaqaqqaqsimaajut nunalinginnik. Kanata ilasigialauqtuq "aturunnarnilimaanginnik pivaallirutinit ammalu ungasiktumut makitatitassauninga taakkuninga angiqtaunasauqtunut kiinaujajarnirmut, kiinaujarnik sanirvainirmut nalunaiqtaugajaqtuq piliriqatiqarluti Nunaqaqqaqsimaajunit." Kiinaujarnik atuqtuksani 2017-mit uqausiulaurmijug \$300 miliannik ukiuqtaqtuup aviktuqsimaninganut, \$240 milian ikajuqsurutauniluni iglulirinirmut Nunavummi arraagunut qulinut.⁵ Taakkua kiinaujajarniit akinginnut nalimuktumit pitaqariaqanngittuq.

Kiinaujarnik atuqtuksanit 2018-mit, Kanata nalunaiqsilauqtuq Inuit taikanirmiutaujut Nunatsiavungmit, Nunavingmit ammalu Inuvialuit Nunangani tunijaugajaqtut katittugit \$400 miliannik taikanngat \$4 piliannik kiinaujaqaqtitaunijumit Nunaqaqqaqsimaajunut nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit uqausiulauqtuq taikani Kiinaujat atuqtuksanit 2017-mit, arraagunut qulinut.

Taimaak saqqitauninga Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit ammalu Kiinaujat atuqtuksat 2018 mit turaangallariktunit kiinaujajarnirmut inungnut, kanataup gavamangani kiinaujat atuqtaut-tiarniqsajut ammalu aktuiniqarniqsajut tunijautillugit Inuit katujjiqatigiikkunginnut ammalu gavamanginnut. Kamaqaqtummaringmit piliriaqatut, iglutiinnaunngittunut sanajaujunut kisiani ajunnginninga Inuit piujuutinik kiinaujjarunnarninginnut ammalu inuusirmut aktuiniujunit turaangallariktumit, asijjiraksajunit kiinaujaqaqtittinik.

5 \$24 milian tunijaunaqtut Juukaanmut, ammalu \$36 milian Nunatsiarnut

Kajusitauninga Maannaujuq Kanataup Gavamakkunginnit Inungnut Iglulirinirmut Kiinaujaqaqtitaunirmut

Maannamut, kiinaujajarniit saqqiisimavuuq igluliuqtauningit 183-nik iglunit, ilaqaqtuni 15-nik Inuvialuit nunalinginnik (12-ngujuq pijariiqsimajut), 24-nik Nunatsiavungmit, ammalu 144-nik Nunavingmit. Tamanna ilaqaqpuq igluit ilangit nutaannguqtauningit ammalu uummaqutinit atunnginniqaunirmut piliriangujunit. Kiinaujaqaqtittiniq turaangallariktumit aktuiniqaqtuq nunalingnik kiinaujanirmut qanuiliurutaunumit ammalu ikajurniqaqtuq mikfigiaqtirinirmut inuusirmut ajjigiinnginnijunit. Suurlu, Nunatsiavungmit, marruungnik unuqtunit igluujunit sanajauvalliajut piviksaqaqtittiniaqtuq makkuktunut ilagiingujunut katingattiarunnarluti ammalu ulurianannginniqaqsaulluni qiturnganginnik aqsaqaqtunirmut igluksaqaqtannginnirmut pijjutiqarluti. Nunavingmi, turaagaqaqsimallariktut iqqanaijaqsinnaarluti ilinniaqtitausinnaarluti ajurunniiqaqtittinirmut igluliuqtunumit. Taimaimmijuuq, 2017-mit, \$50 milian iglulirinirmut (Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit, qaakkanniagut \$25 milian tunijaujuq taikuuna Jaims Pai ammalu Kuapak Tarrangani pingasuu-liqqangajukkut angirutikkut) kiggaqtuilauqpuq \$27 miliannik kiinaujaliunirmut nunalingni nangminirijaujunut. Inuvialuit nunalinginnik, 29-ngujut inuit igluqaqtitauttiaqsimaliqtut ammalu 18-ngujut 21-nik pilirijuuq kaantulaaktitausimaliqtut nutaanik igluliuunirmut nunalingmiutaulluti ammalu Nunaqaqqaqsimajunut nangminirijauulluti.

Nunatsiavut

Nunatsiavungmit, Nunatsiavut gavamanga kamagijaqarunnaqtut pijaujarialingnik taikani nalunaiqtausimajunit 2012 Nunatsiavungmit Iglulirinirmut Pijaujarialingnik Qaujisarnirmut, taakkunungalu Nunatsiavut Gavamangata tallimanik angiqtaunasuaqtunik parnautinut tukimuarutaunasuktunut iglulirinirmut. Taakkua 74.3 pusanti igluit Nunatsiavungmit aangijuutinit uvvaluunniit mikijuutinit aaqqigiaqtaugiaqalauqtut, Nunatsiavut Gavamanga atuliqittijuuq turaangatitaujumit iglunit aaqqigiaqsinirmut piliriangujumit qaakkanniagullu qanuiliurariqtuksat turaangajunit tikiutinirmut akituluanngittumit uqquusanirmut ammalu igluit uummaqutinit atunnginniqaunurnannginnut. Suurlu, angigligiaqtirijut taassuminga kajusiniqattiaqsimajumit "Akituluanngittumit Uqquusarnirmut" sivulliqpaamik qaujisarutaulluni piliriangujuq atuinnaqtittinirmut uummaqutinit atunnginniqaunirmut qijuktuqtunik igarnik unurniqsanut iglunut pijarialingnut. Nunarjalirinirmut qaujisarniit pijariiqtausimaliqtut taimannik Nunatsiavut nunalilimaanginnik taakkualu atuutiqaqnaqtut igluit iniksanginnut pivalliatittinirmut sivuniksamit igluliuunirmut nalunaiqsinirmullu tunngaviksaniit aaqquumajjutinit uvvaluunniit asinginnik sanajulirinirmut aaqqigiarutiksaniit pitaqariaqarmangaaq qaujimattiarinirmut makitatitassauninga sivuniksami nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit pivalliarutaunumit. Unuqtunit nutaanit, ilaakkuungajunit ammalu katinngauqtunit igluliuqtut ikajurnirmut ajjunngittunit ammalu turaangallariktunut pijaujarialingnik Nunatsiavut nunalinginnik. Nunatsiavut Gavamanga piliritittijun-nalauqtut Inuit nangminirijanginnik 95 pusantipalungmut piliriangujunut pijariiqtaunumit taikani 2016-2017-mit igluliuunumit. Nunangmiutat Inuit iqqanaijaqtitaullauqtut ammalu ilinniaqtaulluti, pivaallirutaukkanniqtuni Nunatsiavungmut. Kanataup gavamakkunginnik Ministaujut ammalu inuit sivuliqtiit takujunnalauqtut aniguqtausimajunit taikani Inuit-Gavamatuqakkut piliriqatigiinnirmut katimajiralaat katimaniqaqtillugit Nain, Nunatsiavungmit Sitipiri 2017-mit.

Nunavik

Nunavingmi, Makivik Kuapuriisakkut igluliuqtingit kajusittijut nutaanit atuqluti uuktuutiumit sanaqattarnimit iglulirijikkutigut igluliuurnimit kiinaujjarasuarnati. Kiinaujat tunijaulauqtut Makivikkunnu kiinaujarnik atuqtuksanit 2016-mit pijunnaqtittilauqtuq katujjiqatigiingujumit, pigiarutiqaqlutik kamagijaqarnimit 813-nik iglukiksaluarninginnut. Tamainnilimaanni, 144-nik iglunit sanalauqtut Nunavingmiunut ilagiingujunut tikittugu Nuvipiri 2017. Tamanna atausirmit taqqimmit sivurarutausimajuq niriugijaurngalauqtumit piviqattiangikkaluaqtillugit, arraagunut marruungnut taakkununga kiinaujaqaqtittinimit. Makiviup kiinaujjarasuannigittuq igluliuurnimut uuktuutinga utiqtiivaktuq \$62,000-nik atuni igluliuqtaujumut Nunavimmi nangminirijaujunut ammalu ilinniaqtittiningit pivalliatittiningillu Inungnik qaujimmattiarutauvuq unulaattianit Inungnit iqqanaijaqtittinimit. Taakkua igluit aaqqigiarutauniaraluaqtillugit iglulirinimut aniguc-taujunit ilanginnut Nunavingmit ilagiingujunut, inugialuarniq taakkualu inuusirmut ammalu aanniaqarnangittulirinimut akaunngiliurutauvaktut kajusiinnaqtut.

Inuialuit Nunangani

Inuialuit nunangani, Inuialuit Kuapuriisanga (IRC) atuutiqaqtukkut kajusittijut Inuialunnut turaangajunik iglulirinimut kiinaujaqaqtittinimit, katujjiqatiqarnikkut, taimaigiaqaqtillugit, Nunatsiarmi Iglulirijirjuakkunginnik. 12-nik nutaanit iglunit sanasimattialiqut, inigijaullutik 29-nut inungnut. Inuialuit kampaningit piliriaqaqtut naukkulimaaq turaangarutaujunik Inuialuit iglulirinimut kiinaujaqaqtittinimit. Sanajut, Inuialungnut nangminirijaujuq sanasimaninganut ammalu aaqqisuinimut kampaniujuq, atuinnauttijut sanasimaninginnut piliriangujarialingnik ammalu Nappaq, Inuialungnut nangminirijaujut igluliuqtiit kampaninga, iglulinit sanalluti. Tamanna piviqatitijuuq Inuialungnit qaujimmattiarinimut kiinaujanimut pivaallirutiksats Inuialuit nunalinginniitauluti ammalu nunalingni ajurunniiqtittiluti, ilaqaqluni qassiuninginnik Inuialuit sanajulirijinguqtut, unuqsigiatitauluti. Tamanna pijunnaqtittingmijuuq atuliqittinimit sanasimaninganut ilaliutisimajunit igluit iliqqusirminut naammagijauluti ammalu turaangattiarluti nunaliup avatinganut. Taakkua Inuialuit Kuapuriisanga aaqqigiasivalliajut iglunit ilaqarnimit surasarainnginnisaujunut piqutinit ammalu ilulinginnik suurlu igalaanit ammalu avaluksangit akingit takujauqsiutijunnaqtut Nunatsiarmit Iglulirijirjuakkut akinginnut. Maannaruluulauqtuq, taakkua Inuialuit Kuapuriisanga angiqsimalauqtut piliriaqarnimit pijainimit pituqarnik, najugaksaunngittunit iglulirijikkut igluqutinginnik aulataujunit Nunatsiarmit Iglulirijirjuakkunnt. Taanna qanuiliurartiksaq piujumit aktuiniqaqtuq aulattinimut ammalu aaqqiumatittinimut akinginnut turaangaqasiutijunut iglunut, nunaqaqtittilluni sananirmut nutaanit iglunit ammalu akikinnisauliqittilluni nunamit pivalliatittinimut akinginnit. Taimannit, Inuialungnut iglulirinimut kiinaujaqaqtittiniq ikajuqsuqtuq atuqtaujumajut turaagaksanit Ilangani 16-mit Kiinaujanimut Qaujisautinit Maligialingnik Inuialuit Kingulliqpaamit Angirutingani.

Aksururnarutaujut Turaangaqasiutijut Kiinaujarnut aqtuksanut 2016-mit ammalu Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit Kiinaujaqaqtitaunirmut

Angijuutinit, turaangallariktunit Inungnut iglulirinirmut kiinaujaqaqtittigaluaqtillugit Kanataup gavamakkunginnut maannaruluulauqtut arraagunit, kajusittinirmut taakkuninga kiinaujarnik amisunit aksururutiqaqsimajut. Turaangallariktut kiinaujat uqausiulauqtut Kiinaujarnik atuqtuksanit 2016-mit ammalu 2018-mit sukkaittumi tikiutinasuksimajut Inungnut iglulirinirmut kinguvangalirutausimalluti piujunniqtittiliqluni tamainnik atuutiqariaqarninganik taakkuninga kiinaujaqaqtittiniujunit. Angijuutinit, arraagunut unuqtunut sivuniangut parnaijarialiit ammalu pivagiijarlutit iglulurnirmut Inuit nunalinginnik. Kiinaujaqaqtittiniq tikiutigialik Inungnut kinguvangantittumit qaujimattiarinirmut niriugijaujunut aniguqtauniaqtut tikiutijaugunnaraluarmangaat.

Qaakkanniagut, kiinaujat tunijauvaktut ajjigiingittukkut tunniqqusiarnirmut angirutikkut uvvaluunniit ikajuusiarnikkut angirutikkut, pijjutiqaqlutik kisunit aqqiksisimangmangaat kiinaujaqaqtittinirmut Inuit katujjiqatigiinginnut ammalu gavamanginnut. Inuit taututtamigut, turaangallariktut inungnut iglulirinirmut kiinaujajarniit kajusititaujarialiit ikajuusiakkut piviqaqtitijumit Inuit katujjiqatigiikkunginnik ammalu gavamanginnik naammaktumit asijjiigunnarluti, pitaqattiarluni ammalu takuksautittijumit. Tamanna ikajurniqarniaqtut qaujimattiarinirmut iglulirinirmut kajusititaujut tikiomagaluarmangaat pijaujarialingnik Inuit nunalinginnik.

Pitaqarunniqpallianinga Kanatami Nangminiqaqarnirmut Iglumi Akiliutinut amma Iglulirijirjuakkut (CMHC) ikajuusiaksat Kanataup nigianut ammalu ukiuqtaqtunganut aulattinirmut maannaujuq iglulirijikkut igluqutinginnut aktuiniqaqsimmarrittut aqqigiaqsinirmut iglulirinirmut aniguqtaujunit Inuit nunalinginnik. Annguummatigiqarninginnut, Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtumi iglulirijikkut asijjiunanninniqsauniaqtut unurniqsanit igluqaqtittinirmut nutaanit kiinaujaqaqtittinikkut. Kiinaujarnik atuinnaujuqannginniqsautuinnarialik aulattinirmut ammalu aqqiumatittinirmut saqqijaaqtunut ammalu nutaanit iglulirijikkut igluqutinginnik, taimainninganut, iglulirijikkut kiinaujarninik turaaqattiniqsautittituinnarialiit igluqutigijaujunut sanannginniqsauluti nutaanit. Kisiani, niriugijaujut marruiliqqangajukkut angirutini aqqiksisimaluti 2019-mit, Kanataup nigiani ukiuqtaqtunganilu aviktuqsimajut gavamaujut angiqsimajut piuqsuarnirmut ammalu angigligiaqtirinirmut nunalingni igluit qassiuninginnik nunaliquitiqarvinginnik. Kanataup nigiani ukiuqtaqtumillu aviktuqsimajut ikajuqsurunarmijut maannaujut igluqutigijaujut aqqigiaqtaugiaqarninginnik. (Takugiarlugit tukisigiarutiksats ataanittut Kanatami Nunalinni Iglulirinirmut Piliriangujumit ilagijaulaaqtut ilanginnut angirutinut Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtumi aviktuqsimajunit.)

Nunavut – Turaangallariktut Inungnut Kiinaujaqaqtitaunirmut Amigarijaujuq

Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit ammalu 2017-mit sanirvaulauqtut \$76.7 miliannik ammalu \$240 miliannik Nunavut Gavamakkunginnut iglulirinirmut Nunavummi. Taakkua kiinaujaqaqtittiniit atuinnauningit turaangalaunngittut Inuit katujjiqatigiinginnut nunavummi, kisanili, turaangallariktunit kiinaujaqtaarumangmijut ikajuqasiutinirmut kiinaujaqtaarninginnik Kanataup Gavamangani ammalu Nunavut Gavamakkunginnik. Nunavummi pijariaqarjuaqtillugit, kiinaujaqaqtitauniq ammalu nutaanit aturnirmut pilirijjusiqarialiit iglulirinirmut pijaujarialingnik amigarijaujunut takuqasiutilugu Kanatalimaaq. Maannaruluulauqtut Kanataup gavamakkunginnik kiinaujaqaqtitauniit ikajurniqarniaqtut kisiani, taimaak uqausiusimangmat Angajuqqaarijaujumut Nunavummi Iglulirijirjuakkunni, amigaujjarittut tuavirnaqtumit ammalu angijumit iglulirinirmut amigarijauniujuq Nunavummi.

Inuit katujjiqatigiingit Nunavummi, ilaakkuungajukkut ajunnginniqaarninginnut ammalu sannginiqaarninginnut, kamagijaqarumallariktut iglunit amigarjuarninginnut Nunavummi Inungnut sanajausimajumit ammalu kajusititauluni, ungasiktumuungajumit “Akikijjuumijumit Igluqarnimut” piliriaksatigut. Saqqiinirmit uuktuutimit akikijjuumijumit iglunit nangminiqaarninginnut turaangajumit inungnut uvvaluunniit ilagiingujunut kiinaujaijarusituqaujukkut maannaujuq niuviaksauvaktunut akinginnut atuqtaujunannngilaq, aksurnarninganut ammalu piviksaqannginnimut. Ikajuqasiutinirmit iglulirijikkut igluqutinginnik atuinnaujunit taikuuna Nunavummi Iglulirijirjuakkutigut, taanna piliriaksaq kajusitittigajaqtuq akikijjuumijumit iglunit nangminiqaarninginnut Inuit nuttirunnarniarmata gavamakkutigut, nangminirijaujunut ammalu nangminiqaarninginnut atuqtaunirmit, upigusunniarmata nangminiqaarninginnut inungnut ammalu ilagiingujunut Nunavummi. Piliriaksaujuq ikajuutiqarajumijumit ammalu ajauqtuiluni iglunit nangminiqaarninginnut kiinaujaliunirmit ammalu iqqanaijaaqarnimut kiinaujaijannnginnisaulirluti Gavamaujut.

Tikiumanirmit atuqtaujumajut turaagaksanut, Akikijjuumijumit Igluqarnimut piliriangujuq arraagunut amisunut sanirvaigiaqarajaqtut gavama(kkut) kajusiniqattiaqullugu ammalu ikajurnimut nangminiqaarninginnut kiinaujaqatittinirmit piliriangujumit kajusitittinirmit. Qaujimmattiarikkanninirmit kajusiniqattinirmit ammalu makitatitassauninganut, akinginnut atuqtiqattiaqtunik iglulirinnimut ammalu kajusitittinirmit atuqtaujut pivalliarutaugajaqtut uvvaluunniit piusivaalliqtitaukkannirluti. Atauttikut, angigligiaqsimajumit pilirinirmit ajauqtuinirmit, ilinniaqtittinirmit ammalu kajungiqsainirmit sivulliqpaamit iglunit nangminiqaarninginnut pivaalliurutiksanut ammalu piviksaqarniujunut turaangaqasiutijunit iglumini nangminiqaarninginnut pivalliarutaugajaqtuq ammalu kajusititauluni.

Nunavut Tunngavikkut parnainirmit aqqigiksuijigajaqtut sivuliqtigijaulutik katujjiqatigarlutik Nunavummi Avittuqsimajumit Inuit Katujjiqatigiinginnik taakkua inuit pivallianinginnut kuapuriisaujut Nunavummi sivuliqtigijaulutik piliriangujumit kajusitittinirmit, ilagiqasiutitiluniuk pivalliatittinirmit kajusititauningata aqqiksusimaningani. Piliriqatigiinningit Kanataup ukiuqtaqtungani ammalu Kanataup gavamanginnik taimaitaugajaqtuq ikajurnimut piliriaksaujuq kajusiniqattiaraluarmangaaq ammalu makitatitassauninganut.

Kanatami Iglulirinirmit Parnauti

Nuvipiri 22, 2017-mi, Kanataup Gavamanga uqalauqtut arraagunut qulinut, \$40 piliannik Kanatami Iglulirinirmit Parnautimit ikajurniqarajaqtumit angirraannginniumit ammalu atuinnautitiniqsauluti ammalu piuniqsauluti iglugijaujut Kanatamiutanut iglutaarialingnut.

Piluannguaqtumit, taikuuna \$4.3-pilian Kanatami Nunalingni Iglulirinirmit Qanuiliurariutiksakkut (CCH), Kanataup gavamanga ikajuqsurniaqtuq Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtungani sapujjittillugit ammalu sanatillugit makimatitaugunnaqtuni nunalingni tunngavijaqtunit iglulirinirmuungajunit. Ilanginnik kikittisimaluti, Kanataup nigiani ukiuqtaqtumillu aviktuqsimajut akinginnik ajjinginnik tunisigiaqatut kiinaujarnik nutaangajut angirutikkut, taakkualu Kanatami Nunalingni Iglulirinirmit Qanuiliurariutiksakkut.⁶ Tamanna kiinaujat quttingninga pijunnaqsitittiniaqtuq kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtungani sapujjijunnarluti akilijunnarnimut kitillugit qassiuningit iglumiuqatigiit maannaujuq igluqaqtunut nunalingni iglulirijikkunnt kamagijaujunut Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtungani aviktuqsimajut ammalu ikajuqsuqtaujut atuqtaulaqsimagaluaqtunut Kanataup gavamakkungani piliriangujunit. Ikajuqsurniarmijumit aqqiksinnirmit ammalu nutaanngutirinirmit saqqijaaqtunit iglunit, ammalu angigligiaqtirinirmit nunalingni tunngavilingnit iglulirinirmit.

6 Pigiarglu 2018-2019-mit 2027-2028-mut, Ukiuqtaqtumi Iglulirinirmit Kiinaujat \$300 milian (\$24 milian Juukaanmut, \$36 milian Nunatsiarmut, ammalu \$240 milian Nunavummut) akingata ajjingani tunisijuanngittuq.

Ilgijjaulluni Kanatami Nunalingni Iglulirinirmut Qanuiliuriarutiksami, Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtungani suliriraujarialit tamainnik naasautingit iglumiuatigiingujut maannaujuq ikajuqsuqtaujut nunalingni iglulirinirmut Kanataup nigiani uvvaluunniit ukiuqtaqtungani aviktuqsimajut unurunniqtitauvaallijjaannginninginni. Taimailinganganut, Kanatami Nunalingni Iglulirinirmut Qanuiliuriarutiksaq niriugijaujuq akikijjuumitittinnarluni 330,000-nginniipaluktunut iglumiuatigiinut nunalingni iglumiittunit Kanatami.

Kanatami Iglulirinirmut Parnauti aaqqiksuisimangmijuq turaagaksarjuanit makuninga ilaqaqtutik:

1. angirraqannginniq nakatauluni 50 pusantimit;
2. pitaqarunniqtittinirmut uvvaluunniit miklgiatqiririrmut iglulirinirmuungajunik pijaujarialingnik 530,000 ungataanut iglumiuatigiiktunut;
3. sananirmut tisamaiqsurluti nutaanit igluqtunit taimaak sanajaularmata Kanataup gavamangata piliriaksangitigut 2005-mit 2015-mut;
4. aaqqigiaqsinirmut pingasuiqsuqtugu iglugijaujunit aaqqiktaulauqtunit taassuma ataagut Kanataup gavamangata piliriaksangitigut 2005-mit 2015-mut; ammalu
5. sapujjisimanirmut qaakkaniagut 385,000-nik iglumiuatigiinut asiujittailimallugit akikijjuumijumik iniksaminik

Kanataup Gavamanga angiqsimajut piliriqatiqarnirmut Nunaqaqqaqsimajunut sivuliqtunit aaqqisuiqatigiinnirmut pijarialingnik tunngaviqarluti iglulirinirmut parnautinit aaqqisqsimaniaqtunit tunngaviujunit nangminiq piliriaqarumanirmut, isumagijunnaiqatigiinnirmut, ikpigusuttiarnikkut, ammalu katujjiqatigiinnikkut.

Taimaak uqausiusimangmat Kanatami Iglulirinirmut Parnautimit, Kanata piliriqatiqattiaqtuq taakkuninga Inuit Tapiriit Kanatamikkunni ammalu inuit nunataarnirmut gavamanit ammalu katujjiqatigiingujunit taikuuna Inuit–Gavamatuqakkut Piliriqatigiinnirmut Katimajiralaakkut. Tamanna katujjiqatigiinikkut piliriangujuq ikpigusuttiaqtuq ammalu sannginiqsauliqtittijjuq Inuit–Gavamatuqakkut piliriqatigiinngit ammalu ikajurniqarniaqtuq tikiunanirmut taassumingassainnaq turaagaqaqtillugit miklgiatqiririrmut iglulirinirmut pijaujarialingnik Inuit Nunangani ammalu pivalliatittinirmut ungasiktumuungaajunit aaqqigiarutiksani Inuit inuusinginnut, piqqusinginnut ammalu iliqqusin-ganut turaangaluti. Pilirijusiujuq atuqtaujuq taikuuna Inuit–Gavamatuqakkut Piliriqatigiinnirmut Katimajiralaanut taassumungalu Parnautimit saqqijaaqtittivuuq piliriarjangit taakkua Inuit katuj-jiqatigiingit ammalu gavamait kamagijaqarnirmut iglulirinirmut pijaujarialingnik nunalinginni.

Taukuuna Kanatami Iglulirinirmut Parnautikkut, Kanata angiqsimangmijuq piliriqatiqarnirmut asinginnik quttingniujunik gavamanit ammalu ajjigiinngitunit nangminiqaqataujunit atuutiqattiaqtumit atulitittinirmut angiqsimaniujunik aaqqisuqsimajunit Parnautimi. Tikiutinirmut atuqtaujumajut turaagaksanit aaqqigiaqsinirmut Inungnut iglulirinirmut aniguqtaujuq tukuliriiksiluni Kanatalimaami, ajjigiinngittunit piusiqariaqarniaqtut ammalu pilirijusirnik. Taamanna ilaqarialik qaujimattiariarnirmut taanna Kanatami Iglulirinirmut Parnauti ammalu Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnauti turaangaqat-tautiluti naammaktukkut. Tamanna aulaniqaqullugu, nangminiqaqataujulimaat angiqsimagiaqarajaqtut kajusiinnaqtumi pilirijusiujuq qaujisavallianirmut pivallianirijangani tamainnut turaangaqasiu-tijunut qanuiliuriarutiksata qaujimattiariarnirmut atuutiqattiaqtukkut atulititaugaluarmangaatta.

Kanata ammalu Inuit piliriqatigiiktut ikajurnirmut aulattinirmut inuit atuinnaqarviuninginnik taassumunga Kanatami Iglulirinirmut Parnautitigut kiinaujaqaqtitaunirmut.

Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnauti

Tauturruugaq

Tamainnik turaagarijaujuq taassumunga Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautiujuq piusivaalliqittinirmut iglulirinirmut qanuinnirijangit Inuit Nunangani tumuaqatauluti qanuinnirijangit Kanatalimaamit. Ilagiarutauvuq maannaruluulauqtuq, turaaqtitauullariktunit Kanataup gavamangani kiinaujaqaqtitaunirmut tamanna pilisaqsivuuq kiinaujaqaqtitaugiaqallarinninginnik maungattiangajukkut ammalu akunniqsuqtukkut ammalu Inuit piliriaqariaqallarinninginnik aulattinirmut igluliriniujumit Inuit nunalinginnik. Kajusiniqattiarnirmut pivallianiujumit sanngijumit kajusiinnaqtumit turaallarittumit piliriqatigiijarialiit inuillu ammalu Kanataup gavamanga iglulirinirmut Inuit Nunangani. Taanna kajusiinnaqtumit piliriqatigiinniujuuq pimmarujuq qaujimmattiarinirmut pivaalirutaajut qilammiujukkut ammalu akunniqsuqtukkut kajusititaujunnarluti ungasiktumuungajumit, saqqiilirluni aanniaqanngittunit, pilirittiarunnaqtunit inungnit, ilagiingujunit ammalu nunaliujunit.

Taassumingassainnaq turaagaksaqaqtillugit piusivaalliqittinirmut Inungnut iglulirinirmut aniguqtaujuunit tikumajaujuq ilanganut, taikuuna Kiinaujarnik atuqtuksanit 2016-mit ammalu 2018 mit Inungnut iglulirinirmut kiinaujaqaqtittinirmut. Ilsaqsinirmut Inuit isumaliurittianiqsaujunaqtut inungnuungajunik, Kanataup Gavamanga ammalu inuit katujjiqatigijaujut sannginiqsauliqtitikkannirumajut Inuit nangminiq piliriaqarumaninginnik ammalu ajurrunniirningit iglulirinirmut qanuiliurirutinit ataani nalunaijaqsimajunit.

Piusivaalliqittinirmut ammalu kajusitittinirmut aniguqtaujuunit atunnginniqsaugiaqalirajaqtut iglulirijikkutigit uvvaluunniit inulimaanut igluqaqtittinirmut ammalu unurniqsaulirluti akikijuumijut asingaanginnik, ilagijauluni akituluangittut nangminirijaujuunit atuqtuarnirmut, iglumit nangminiqarnirmut ammalu inigijaukainnasuumit ammalu ikajuqsuqtunit iglunit. Kajusiniqattiarnirmut pivallianiujumit piusivaalliqittiniarmijuuq ammalu kajusiinnaqtumit katujjiqatigiinirmut ajurrunniqsatittinirmut ammalu nutaanit aturnirmut ammalu qaujisarnirmut qaujimmattiarinirmut Inuit ikajuutiksaqaraluarmangaatta pivalliatittinirmut kajusiniqattiaqtukkut ammalu iliqqusiminut naammagijaujunik iglunit, turaalirutaaluni igluqariaqaluarunniiqittinirmut tamainnit.

Tikumanirmut tauturruugarijaujumit Parnautimi atuutiqattiaqtunit piliriqatigiiriaqarniaqtut ammalu katujjiqatigiilutit gavamaup quttingniliriilimaanginnik. Tamanna ilaqarajaqtuq katujjiqatigiinniqaunirmut ammalu piliriqatigiinniqaunirmut naammaktunit Kanataup nigiani ukiuqatqunganiillu aviktuqsimajut gavamanit taimaittut, taimainginnarniaqtutiglu, pimmarujuunit piliriaksaqaqtut ammalu kamagijaqarialiit piusivaalliqittinirmut Inungnut iglulirinirmut aniguqtaujuunit.

Niriugijaujut Aniguqtauniaqtut

Parnautiujuq aaqjksuivuuq iluliqattiaqtumit, Inungnut turaangajumit pilirijusiujuunit tikumanirmut taassumingassainnaq tauturruugarijaujumit ajjigiinngittukkut qanuiliurirutiksalluatakkut tamakkununga turaangalirutaaluni:

- Ilsaqsinirmut piliriaksarijaujumit Inuit katujjiqatigiikkunginnut ammalu gavamakkunginnut piliriarijauulluarluti kamagijaqarnirmut iglulirinirmut pijaujarialingnit Inuit nunalinginnik
- Turaallariktut ammalu kajusiniqattiaqtumit Kanataup gavamanganit kiinaujaqaqtuniq aaqjksuqsimajukkut tuniqqusiarnaqtukkut

- Aaqqigiaqsimajumit, asijjirunnaqtumit, taimaigiaqqtillugulu, turaallariktumit atuinnaqarviunirmit piliriaksanut turaangajunit igluqariarunniirnimmit, ammalu turaangaqasiutijunit nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit pivalliatittinirmit
- Unuqsivaalliqittinirmit ammalu aaqqigiaqsinirmit igluit piuninginnik inugialuarunniirluti ammalu igluit qassiuningit aaqqigiaqtaurjuariaqarunniirluti
- Angiglitirinirmit iglulirinirmut naliiraarutiksaniit Inuit nunalinginnik akikijjuumijuniglu atuqtuarunnarnirmit ammalu nangminiqarnirmit, iglugijaukaunnaarunnaqtunit ammalu ikajuqsuqtunit iglunit atunnginniqauniarmata iglulirijikkutigut igluqannginniqaunniarmata ammalu saqqijaaqtittinirmit makimatitaugunnaqtuni kiinaujajjanirmut ammalu igluqainnarnirmut
- Atuutiqaqtiaqtukkut gavamauqatigiinngittut katujjiqatigiinngit
- Atuutiqaqtiaqtukkut qaujisarnirmit ammalu nutaanit aturnirmit, ammalu kiglisiniaqtaunikunit nuattinirmit

Qaujimattiarinirmut aktuiniuniaqtut tauvungalimaaq maannaruluulauqtuq ammalu sivuniksamit Inungnut iglulirinirmut kiinaujaqatittinirmit, Inuit ilautitaunginnarialiit kajusitittinirmit kiinaujarnut ammalu iglulirinirmuungajunik isumaliurinirmut Inuit Nunangani. Piviksaqatut ilasigiarnirmit Kiinaujarnik atuqtuksanut 2016-mit ammalu Kiinaujarnik atuqtuksanut 2018-mit turaallariktumit kiinaujaqatittinirmit ammalu kajusitittinirmut pilirijjusirnik pivalliatittinirmut kajusiinnaqtumit iglulirinirmut kiinaujaqarnirmit ammalu kajusitittinirmut uuktuutimit Inuit katujjiqatigiikkunginnik piliriqatiqallattaarluti, piviksauvuq aulattijunnaqtumit atuutiqaqarniqsaujunit, iluittuulingajumit pilirijjusirmit iglulirinirmut tuavirnaqtulirinirmut Inuit Nunanganit maannaujuq sivuniksamullu. Taanna pilirijjusiujuq ilisaqsigajaqtuq turaangallariktumit nangminiq piliriaqarumaningit inuit aulattinirmut ammalu pivalliatittinirmut iglulirinirmut Inuit Nunangani. Inungnut turaangajumit iglulirinirmut kiinaujarnik tuniqqusiarnirmut pimmaruugajaqtuq aaqqigiaqsinirmut ammalu kajusitittinirmut iglulirinirmut aniguqtaujuq Inuit Nunangani. Tamainnit, piliriqatiqallarillutik Inuit katujjiqatigiinnginnik pivalliatittinirmut iglulirinirmuungajunik atuagarnik ammalu piliriaksanit qaujimattiarirutauniaqtuq kamagijaqarniqsauninginnik Inuit pijarialinginnik.

Unuqsivaalliqtitauluti akikijjuumijunit iglulirinirmut naliiraarutiksaqtaqarluni Inuit nunalinginnik pimmaruuvuq makitatitassauninganut igluliriniujuq ungasiktumuungajumit. Tamanna katujjiqatigiinngit pilirijjaujarialik ilauqataujulimaanut tuluqtarutausuunit pitaqannginniqaunirmut nangminiq igluqarnirmut ammalu akikijjuumilirluti iglulirinirmut asingaangit atuqtaujunnaqtut suurlu akikijjuumijunit nangminirijaujumit atuqtuarinirmut ammalu kuapatigut igluliriniq. Ikajuqsuqtunit ammalu iglugijaukaunnaarunnaqtunit naliiraarutiksaniit pitaqarniqsauluni pimmaruuniarmijjuq taikkununga asiagunгааq igluqakainnariaqarniaqtunut sivumuaqpalliasinnaat igluqainnarnirmut.

Angiglitirinirmut nutaanit aturnikkut iglulirinirmut pilirijjusiujuq Inungnut ikajurniqarniaqtuq igluit iliqqusirminut naammagijauluti ammalu makimatitaugunnarnirmut. Atuutiqaqtiaqtukkut, piliriqatigiinngit qaujisarnirmut maannaruluulauqtuq piuniqpaanit pilirijjusiujuq ikajurniqarniaqtuq iglulirinirmut tikiuattiarluni Inuit pigiaqatqanginnik. Qaujjaunikunit tunngaviqarnirmut qaujisarnirmut pijunnaqtittiniaqtuq uukturaqtauninga ammalu qaujsaqtauninga tikitijaujumajunit ammalu atuqtaujuumajut turaagaksanit Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautimut ammalu atuutiqaqtiaqtukkut atuliqtitauuningani.

Pimmarialuuvuq Kanataup gavamanga ammalu Inuit katujjiqatigiingit ammalu gavamaujut piliriqatigiittiarlutit Kanataup gavamakkungita iglulirinirmuungajut atuagangit ammalu piliriaksangit turaanganiqsauluti ammalu kamagijaqarniqsauluti Inuit pigiaqaqtanginnik. Inuit ammalu Kanataup gavamangani katujjiqatigiiktut piliriqatigariaqarniarmijut Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtumi aviktuqsimajut gavamaujunit asinginniglu katujjiqatigijaujunik Parnauti kajusititauttialuarmangaaq. Tamanna piliriqatigiinniujuq ikajurniqarniaqtuq nalunaiqsinirmit naukkut katujjiqatigiigiqarmangaat ikajurniqarnirmit atuliqtitauttiarninganut Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautiujuq saqqijaavagiiq-tunit piliriqatigiinniujuq ammalu iglulirinirmut piliriaksaujut atuagaujullu atuni nunaqarviujunit Inungnut aktuiniqaqtunit.

Unuqtunit Kanataup gavamanga ammalu Kanataup nigiani/ukiuqtaqtungani aviktuqsimajunit qanuiliuriarutiksani kajusititaujunit uvvaluunniit maannaruluulauqtuq uqausiulauqtut kasuumaniqaqtut iglulirinirmut Inuit Nunangani taimaittuuvut, atauttikkuq, ikajurniqarunnaqtut iluittuuligajumit piliriniqarnirmit aqqigiasinirmit inuusirmuungajunik kiinaujanirmut aniguqtaujunnaqtunit ammalu inuusittiarinnirmit Inungnut. Qanuiliuriarutiksani kajusiniqattiarngit turaangallariktukkuq uvvaluunniit turaangallarinnigittukkuq aktuiniqarniaqtut kajusinirijanga taassuma Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautiujuq. Uuktuutiujut:

- Kanataup Gavamangata angiqsimaniga puvalunnaqtuqarunniiqittinirmut Inuit Nunangani tikiglugu 2030 kajusiniqarniaqtuq kisiani iglulirinirmut qanuinnirijangit Inuit Nunangani piusivaalliqtitaukpata.
- Kanataup uqausiriratalauqtanga ajuqsarunniqpaalliqittinirmut parnautinga “Opportunity for all” (Piviqatittinirmit Tamainnut) turaaqtuq 650,000-nik Kanatamiutanit ajuqsarunniq-tittinirmut tikiglugu 2019. Inungnut ajuqsarunniqpaalliqittiniq ikajurniqarunnaqtuq, ilangani, igluqarunnarnirmit, Inungnut ilagiingujunut.
- Kanataup “Reaching Home” (Tikiutinirmut Angirramut) angirraqaqnginnirmit parnautinga ikajuqasiutigunnaqtuq taassuminga Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautingani asinginnillu iglulirinirmuungajunit qanuiliuriarutiksani.
- Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit nutaangujut kiinaujaqaqtittiniujut \$161.2 miliannik arraagunut tallimanut Inungnut turaangajumit Nunaqaqqaqsimajut Ajuqarunniqsaqtitauni-nginnut ammalu Iqqanaijarnirmit Pilimmaksainiq pimmariumit, piujumit aktuiniqarunnaqtuq Inuit iqqanaijaaqarniarmata iglulurnirmit ammalu turaangaqasiutijunut iqqanaijaanut Inuit Nunangani.
- Taanna Inuit Ilinniasaalinirmut ammalu Pairivingmut Aqqiktausimangit, uqausiulauqtuq Sitipiri 2018-mit, turaangaqasiutijullu kiinaujaqaqtitauniit tikiglugu \$111 milian arraagunut qulinut, ikajurniqarniaqtuq angajuqqaarijaujut ilauqataugumajut ajurunniqsanirmit uvvaluunniit iqqanaijaaqarnirmit iglulirinirmut nuqqangataungilluti pairijiksakinnirmit.

Kajusiniqattiaqullugit kasuumaqataujut qanuiliuriarutiksaujut, ilaujulimaat aqqiksuigiqarniaqtut aksurnirijanginnik ajunnginnilimaanginnik ammalu pivallialuti taimaigiqarninginnut atuliqtit-tinirmit taassuminga Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautiujuq.

Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautimut Qanuiliuriarutit

1. Qaujisarluti atuutiqarninga maannaruluulauqtuq kiinaujaqaqtittiniujunut iglulirinirmut Inuit Nunangani

Taimaak uqausiuqqaummat, taikuuna Kanatami Kiinaujarnik atuqtuksanit 2016-mit ammalu 2018 mit, kiinaujaqaqtittillariliqtut Inuit Nunalimaanginnik ikajuqsunirmut Inuit igluqariaqarninginnik turaaqtitauulluni Makivik Kuapuriisakkunnu, Nunatsiavut Gavamanganut ammalu Inuvialuit Kuapuriisakkunnut ammalu turaaqtitauullarinngittukut Nunavut Gavamakkunginnut. Turaangallariktunit kiinaujaqaqtittinirmut atuinaqtaqalaunngittuq taikuuna Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit ammalu 2018-mit Inuit katujjiqatigiikkunginnut Nunavummi. Inuit uqaqsimaqut aaqqigiaqsinirmut ammalu pitaqainnaqtittinirmut iglulirinirmuungajunik aniguqtaujuunit Inuit Nunangani, pimmarijunik maungattiangajunit ammalu akunniqsuqtunit kiinaujaqaqtitaularialiit. Ilakkannirlugu, aktuiniirijangit qanuiliuriarutaujunut turaangajunut iglulirinirmut naliirarutiksaqakkanninirmut ammalu makitatitassauninganut ungasiktumuungajumit pijjutiqaqpuq maungattiangajunit akunniqsuqtunit kiinaujaqaqtitaunirmut iglulirinirmut amigarijaujunut Inuit Nunangani ammalu Kanatalimaamit. Qaakkanniagut, atuutiqarniqpaangujut kiinaujaqaqtitauniit taikkuangujut isumaqasiutijunit akituniqsauninginnik iglulurniq ammalu aulattinirmut aaqqiumatittinirmillu Inuit nunalinginnik.

Maannaruluulauqtuq ammalu maannaujuq Kanataup gavalangata kiinaujaqaqtittininga iglulirinirmut Inuit Nunangani aktuiniqammaringnaqtuq piusivaallirutaujuni iglulirinirmut aniguqtaujuunit. Taakkua \$400 milian turaaqtitaujut kiinaujaqaqtittinirmut arraagunut qulinut uqausiulauqtut taikuuna Kiinaujarnik atuqtuksanit 2018-mi, kiinaujaqaqtittinirjuanguvuq, unuqtukut, piviqatittiniaqtuq inungnik atuutiqattiaqtukut parnaijunnarniarmata atuliqtitillutigli Inungnut turaangajunik iglulirinirmut pivalliatittinirmut nunaliujuni. Kisianili, aksururutaujut suurlu kinguvangajut ammalu ajjigiinnginniujut kiinaujaqaqtittinirmut, ikajuqsurniq aulattinirmut ammalu aaqqiumatittinirmut kiinaujarnik ammalu amigaluarninginnik kiinaujarnik tunisinirmut Inuit katujjiqatigiinginnut Nunavummi kamagijaujaujariaqarniaqtut kiinaujaqtaarviujut atuutiqattiaraluarmangaat ajunnginnilimaanginnik ammalu turaagaksat nalunaiqtausimajut Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautimi tikiutijaujunnaraluarmangaatta.

Ungasiktumuungajukut tautulluni iglulirinirmut amigaluarunniiqtittinirmut Inungnut Inuit Nunangani, aktuininga maannaruluulauqtuq, turaangallariktunit kiinaujaqaqtitaunirmut qaujisaqtauariaqatut ikajuqataujunut kiinaujaqaqtitauniujunit pivaallirutauiinnaralingnik Inungnut, suurlu qanuittuuiinnarink turaangallariktunit uvvaluunniit turaangallarinnittunit kiinaujaqaqtittinirmut taikuuna Kanatami Iglulirinirmut Parnautikkut ammalu naliannituinnaq Kanataup nigiani uvvaluunniit ukuiqtaqtungani aviktuqsimajunit kiinaujaqaqtittiniujunit. Pimmariuniarmijut qaujisarnirmut atuutiqarnirijangit atuinnaqarviunirmut ammalu kajusititauninga kiinaujat Inuit Nunangani isumagiqasiutilugu pilluarnik Inungnut atuqtaujumajut turaagaksanit turaangallariktumit ammalu atuinnaqarviunirmut Kanataup gavamangani iglulirinirmut kiinaujarnik. Ungasiktumuungajuq kajusititauttiarninga tunngaviqatut qaujimmattiarinirmut maungattiangajut kiinaujaqaqtitaualuti amigannittunit ammalu atuutiqattiaqtukut kujusititaualuti naammaglutilu.

Qanuiliuriaruti 1: Qimirruarnirmut maannaruluulauqtaq ammalu maannaujuq Kanataup gavalangata kiinaujaqaqtittininga nalunaiqsinirmut amiakkunit ikajuqtainirmut pijaujarialingnik tikiunanirmut taassumingassainnaq turaagaqaqtillugit iglulirinirmut amigaksiluarninginnut Inuit Nunangani ammalu Kanatalimaamit. Tamanna ilaqarniaqtuq kamagijaqarnirmut qanuittuuiinnarink aksururutaunirmut atuinnaqarviunirmut ammalu kajunngutitauninginnut iglulirinirmut kiinaujaqaqtittiniujunit, taakkuninga ilaqatuni kisiani taakkuatuangungittut:

- Turaangallariktumit atuinnaqarviunirmut Kanataup gavamakkunginnik kiinaujarnik Inuit Nunalimaangani
- Kinguvangangittumit tunisinirmut Inungnut iglulirinirmut kiinaujarnik
- Ajjigiinnginniujuunit tunisinirmut Inungnut iglulirinirmut kiinaujarnik, ammalu
- Aulattinirmut ammalu aaqqiumatittinirmut kiinaujat.

2. Aaqqiksuluti ungasiktumuungajumit parnautimit Kanataup gavamakkunginninngaallattaaqtumit iglulirinirmut kiinaujaqaqtitaunirmut Inuit Nunangani

Qaakkanniagut pimmaruujunut maungattiangajunut ukunniqsuqtunut kiinaujaqaqtittinirmut, turaangajumit atuinnaqarviujarialiit ungasiktumuungajumit, arraagunut unuqtunut, pitaqattiaqtumit iglulirinirmut kiinaujaqaqtittinirmut aaqqigiarutiksajut Inuit Nunangani iglulirinirmuungajunut aniguqtajut kajusiniqat-tiarniarmata. Parnautiup ilulingit, ilagillunig it kiinaujaqariaqarninga, taikangaaniaqtut maannaruuluaqtumi ammalu maannaujuq kiinaujaqaqtitaunijunit suurlu taikuuna Kanatami kiinaujat atuqtuksat 2016-mit ammalu Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit ammalu nalunaiqtausimajut amigarijaujut kiinaujaqaqtitaunirmut kajusittinirmut iglulirinirmut kiinaujaqaqtittinirmut qulaani taimaak nalunaiqsimajut. Pijjutigillugu qaujisaqtauninga Qanuiliurariuti 1-mit qulaani, niriugijaujuq turaangallariktunit kiinaujaqainnariaqalaaqtut arraagut quliit ungataanut, Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit, kiinaujarnik amigarijaujunut amiakkunut, pivalliatittinannirmut, inugiarningita unuqsivallianninginnut ammalu nangminiq piliriaqarumainnannirmut kajusittinirmut uktuutim Inungnut iglulirinirmut.

Akuniuninga, niriugijauninga ammalu asijjirunnarninga kiinaujaqaqtitaunirmut ikajuusiakkut kiinaujakkut aaqqiqsuqsimajut piviqaqittiniaqtut kamagijaqarniqsajunnannirmut ammalu kiinaujaqaqtittinirmut Inuit gavamanginnik ammalu katujjiqatigiinnik iglulirinirmut makitatitassauninganut, iliqqusirmut naammagijauningat ammalu ajjigiinngittunit iglulirinirmut naliiraarutiksaqarnirmut.

Inuit qaujimanipaaangujut qanuq turaaqittinirmut kiinaujarnik naukkut pijaugiaqallarimmangaaq, tunngaviqarluti ajjiunngittunit pijaujarialingnik aviktuqsimaniujunit Inuit Nunangani. Atuinnautittinirmut kiinaujarnik turaangatitauluti inungnut atuqtaunikujunit aksurunaqtunit Kanataup gavamakkunginnik iglulirinirmut kiinaujaqaqtittinirmut Inuit nunalinginnut tikiumajunit ajjigiiktumit uvvaluunniit naammak-tukktut. Ikajurniqarmijuq iglulirijikkutigut igluqannginniqsauliniarmata, akikinniqsaulirluni ungasiktu-muungajukktut ammalu turaangaqasiutijut pivaallirutiksats Inuit nunalinginniiniarmata.

Pimmariuvuq qaujimanirmut iglulirinirmut pivalliatittiniq tunngaviqatuuq unuqtunit asinginnik turaan-gaqasiutijunit ilagijaulluni nunaup pivalliatitauninga ammalu pivagiijaqtauninga, ingirrajuliriniq, imaq ammalu kinaaluk, uummaqqutuliurniq asingillu. Turaangallariktukktut atuinnaqarviuningit Inungnut piliri-aksanut ikajuqsuqtunut turaangaqasiutijunut nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit, taimaigunnaqtil-lugu, uvvaluunniit katujjiqatigiinnik ajjigiinngittunit kamagijaqaqtunit piliriqatigiiktunut turaangaliru-tauniaqtuuq aaqqigiasinirmut ammalu piuniqsanit sanasimajunit ammalu kajusititaujunit iglulirinirmut piliriaksanit tamainnik. Turaangallariktumit piliriqatigarnirmut Inungnit turaangaqasiutijunut piliriaksanut ammalu atuagarnut ikajurniqarunnaqtuuq nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit piliriangujut, piluan-guaqtumi, isumaqasiutiluti pijaujariaqallariktunit Inuit nunalinginnik ammalu aksururutaullariktunit ammalu tuluqtarutaujunit aaqqigiasinirmut Inungnut iglulirinirmut aniguqtajunit.

Qanuiliurariuti 2 a): Sivumuarutaulluni Qanuiliurariuti 1-mut, aaqqiksuinirmut Kanataup gava-mangani Inuit Nunangani iglulirinirmut ikajuusiarnaqtumit; ungasiktumuungajumit, makimati-taugunnaqtuni Inungnut iglulirinirmut kiinaujaqaqtittinirmut tamakkuninga tunngaviqarluni:

- Turaangallariktumit Inuit atuinnaqarviuningit, pijunnarluti, Kanataup gavamakkunginnik iglulirinirmut kiinaujarnik
- Akuniuninga, niriugijauninga ammalu asijjirunnarninga
- Inuit nangminiq piliriaqarumaningit

Qanuiliurariuti 2 b): Nalunaiqsinirmut Kanataup gavamakkunginnik piliriaksanit ikajuqsuqtunit iglulirinirmut turaangajunik nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit pivalliatittinirmut atulijaujunit atuinnaqarviuniqsauliqullugit Inuit, taimaigiaqaqtilugu, ammalu aaqqigiarutauluni katujjiqatigiinningit kamagijaqarialingnut pijunnarniaqatunut.

3. Piusivaalliqtitauluni qaujisarniq, nutaanit aturnirmit ammalu kiglisiniarnirmit

Kajusiniqattiaqullugu Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnauti, pimmariauniaqtuq piliriqatigiittiarnirmit pivalliatittinirmit makimatitaugunnaqtuni ammalu iliqqusirminut naammagijaujunik igluit sanasimanginginnut, atuttiarnirmit saqqijaaqtunit ammalu sivuniksamit qaujisarnirmit ammalu nutaanit aturnirmit piliriaksanit ammalu qanuiliuriarutiksanit ajjigiinngittunit quttingniliriingujunit gavamanit.

Maannaujuq, nutaangujut aturunnaqtut iglulirinirmut sanasimanginginnut atuinnauliqtut, ilaannikkut pivalliarutaulluti ammalu qaujisaqtausuungulluti qassiinnarnut. Angigitiririrmit pivalliatittinirmit taakkuniga asingillu aviktuqsimajuni pivalliarutausimajunit ammalu qaujisaqtaunikunit sanasimanginginnut qaujimattiariarniqsaujutauniaqtuq makitatitassauningit ammalu naammanniqauninginnut igluliuqtaujunut Inuit nunalinginnik.

Inuit Nunangani kigliqaqtunit, kisiani kajusiniqattiaqtunit iglulirinirmut piliriaksaqtaqtaqtuq ajjigiinngit-tukkut suurlu qanuqtuurnikkut parnainirmit (nunalingni tunngaviqaqluti), iglulirinirmut aqqiksuaqtauvalliujuq ammalu igluliuqtaunikunit, nangminiqatitunirmit ammalu atuqtaqtaunikunit ilinniaqtaunikunit, ammalu nunalingni tunngaviqaqluti qaujisarnirmit. Taakkua piliriaksat ilaqaqtut qaujisaqtunit, atuagaliuq-tunit ammalu nunaliujunit. Kisianili, qaujisaqtaunikuuttiaqattannngittut ammalu titiqtauttiaqsimavannati, ammalu inulimaanut tukisigiarutiksats taakkununga atuinnauttiavannngittut. Qaujimattiariarnirmit tamanna qaujimajaujuq ammalu atuqtaujut asingnut qaujijauninga pimmaruuvuq aqqigiasinirmit ammalu kajusitittinirmit iglulirinirmut aniguqtaujunik.

Qaakkanniagut, turaarutauttiaqtukkut ammalu parnainirmit qaujisarniq, sannginiqsauliqtitittinirmit saqqijaaqtunit titiraqsimajuni qaujisaqtaunikuni ammalu aqqigiasqtauluni Inungnut turaangajunut pijaujarialingnik pimmariauniaqtut qaujisarnirmit maannaujuq Kanataup gavamakunninngaaqtut kiinaujat qanuq tikiumatittingmangaat saqqitaujumajunit.

Qanuiliuriaruti 3 a): Kajusitittiluti aviktuqsimajunit pijaujarialingnik qaujisarnirmit arraagu sivulliqpaangani Parnauti atuliqtitauliqa, uvvaluunniit qilammiulaakkut, pivalliatittinirmit qaujisaqtausiqtaunikunit ammalu turaaqtititiniqsunirmit kiinaujarnik ajjinnngittunut aviktuqsimajunit pijaujarialingnut

Qanuiliuriaruti 3 b): titiraqtauluti, qaujisaqtauluti, ammalu tunniqsqtauluti tukisigiarutiksats kajusiniqattiaqsimajunut ammalu nutaanit aturnirmit iglulirinirmut ammalu ikajuqsunirmit qaujimajaujunut tauqsinirmit ammalu katujjiqatigiinnikkut iglulirijinit aulattijujunit ammalu qaujimajitarnik.

Qanuiliuriaruti 3 c): Aqqiksuluti, kiinaujaqatitittiluti ammalu atuliqtitittiluti Inuit Nunangani Iglulirinirmut Qaujisarnirmit Parnautimi. Parnautiup pijjutigigajaqtanga ikajurnirmit atuliqtititauninginnut qanuiliuriaruti 3 a) ammalu 3 b) qaujisasinnaat pivallianiujuq iglulirinirmut kiinaujaqatitittinirmit Inuit Nunangani ammalu kamagijaqanirmit qaujisarnirmit amigarijaujunut.

4. Iglumiuqatigiit inugialuarunniiqtitaluti ammalu iglulirijikkut iglunginnik atunnginniqsaulirluti akituluangittunik iglulirinirmut naliiraarutiksaqtaqarluni ammalu igluliriniq piuninga aqqigiaqtauluni

Igluqaqtittiinnarniq pimmaruqatauvuq makimatitaugunnaqtunit iglulirinirmut, kisiani tamainnik naliiraarutiksatsat igluqaqtittiinnarnirmut nunalilimaanit atuinnaunngittut, piluqaqtumit iglugijaukaunnarunnaqtunit ammalu ikajuqsuqtunit iglunit, nangminirijaujut igluit (akikijjuumijut nangminirijaujut uvvaluunniit atuqtaqtaujunnaqtut) ammalu kuapatigut.

Unuqtunit Inuit Nunangani nunaliujunit, inulimaanut iglugijaujunnaqtut naliiraarutiksatuangujuq Inungnut. Asinginnillu, tamanna turaangalirutaunnaqtut akitujummariuninganut igluliriniq ammalu aqqiumatittinirmut iglunit kiinaujjattiannginniumut ammalu ajuqsuqtaumariuqattarningit Inuit. Iqqanaijaqtittijiup akikilligiasimajukut igluqaqtittininga atuinnautuinnariaqarmijut kisiani atuinnauktut inungnut nuttiqtunut nunaliujunut, nunalingmiutaunngittunut. Qaakkanniagut, amigaksillariktut iglugijaukaunnarunnaqtunit ammalu ikajuqsuqtunit iglunit aksururutaalikannisuut taikkununga iniksaqakaunnarialingnut taikkualu aanniqsuqtaunirmut qimaajunut.

Taimaippuq, iglunit niuviaksarijaujunit amigarijaujut Inuit Nunangani, piluannguaqtumit anginiqsanit nunaliujunit. Nangminirijaujumit (atuqtuarnirmut/nangminiqarnirmut) niuviaksaujut pitaqaqtillugit, akituluarningit avviarutaujummariuvuq. Taimaigajungniqsauvuq inungnut arraagutamaat kiinaujjarningit missausaktausimaningit Inuit Nunangani tamaaniipalungmat \$70,000-nik⁷ attiniqsaaq qallunaanit Inuit Nunangani, akunialuk taavanirmiutaqattanngittunut. Unuqtunit aksururnaqtuqaqtillugu, pivalliatittijiit nangminiq iglutaarumatuinnarialiit Inuit Nunangani tautuktut kiinaujjarniq ulurianaaluarningani.

Qaakkanniagut akituninganut igluliriniq ammalu aqqiumatittinirmut, nangminiqarunnarniq nuqqangarutauvakpuq aksururutiqarnikkut igluksamut atuqtuarutitaarasungnikkut ammalu akikijjuumijumit iglumut nalliukkumaanit.

Taakkua uqaqsimajut Kanatami Nangminiqarnirmut Iglumi Akiliutinut amma Iglulirijirjuakkut, igluliriniq niuviaksauningit piruqpaallirningit nuqqangatautauinnarialik ungasiktumiinninginnut ammalu ilaakkuunganinginnut, inugiarningit ajjigiinnginninginnut, aqqutitaqattiannginninganut ammalu silaup qanuinnirirjuavaktanganut, ammalu kigliqarningit kiinaujjanirmut piviqarniujunit, iqqanaijaaksaqannginninganut ammalu igluliriniq akituninginnut.⁸ Iglunit nangminiqarniqsaulirluti Inuit Nunangani tuluqtarutausuunit pitaqannginniqsaunikkut ammalu nutaanit aturluti pilirijusiqarnirmut, pimmaruuvuq igluqainnaqtittinirmut kiinaujjanirmullu Inungnut.

Aulattinirmut angigligiaqtittinirmut iglulirinirmut naliiraarutiksant Inuit Nunangani, katujjiqataujulimaat piliriqatigiittarialiit, ilagijauluni piliriqatiqarnirmut Kanataup nigiani ukuiqtaqtunganillu aviktuqsimajut, kamagijaqarnirmut aksururutaunjuq ammalu tuluqtarutaunjuq iglunit niuviaksaujunit asinginnillu atungaarunnaqtunit suurlu ikajuqsuqtunit ammalu iglugijaukaunnarunnaqtunit. Maannaruluulauqtuq aksururnirijaulauqtut ajjigiinngitunit aviktuqsimajunit, ilagijaulluti aksururutaunjuq ammalu kajusiniqattiqsimajut, tusaumajaujunnaqtut ammalu qaujisaqtauluti aksururnirijauniaqtunut asinginnik aviktuqsimajunit.

7 Kiglisiniaqtikkut Kanatami, 2016 Naasaqtausimajut

8 Kanatami Nangminiqarnirmut Iglumi Akiliutinut amma iglulirijirjuakkut, Nuvipiri 2013. *Qaujisarniq isumaaluutaunjuq ammalu aksururutaunjuq atuinnautittinirmut niuviaksaugajaqtunik iglunit kiinaujaqatittinirmut ukuiqtaqtuup aviktuqsimaningani.*

Qanuiliuriaruti 4 a): Katujjiqatigiinikkut tukisumanirmut amigarijaujunit ammalu tusaumaqatigii-nirmut piulaanit pilirijusiujuunit iglulirinirmut piliriaksanut ammalu qanuiliuriarutiksanut ikajuq-suqtunit asiagungaaq igluqarunnarnirmut, tuluqtarutausuunit pitaqannginniqsauluni asiagungaaq igluqarunnarnirmut ammalu akikijjuumiluni, ilaqarluni uummaqutinit atunnginniqsaujjutinit.

Qanuiliuriaruti 4 b): Qaujinasunnirmut ammalu ikajusuqnirmut sivulliqpaamik qaujisarutaulluni nutaanit uvvaluunniit saqqijaaqtunit nutaanit aturrunnaqtunit aaqqigiarutiksaniit akikittittijju-minirmut asiagungaaq iglulirinirmut naliiraarutiksanut ammalu aaqqigiaqsinirmut uummaqutinit akikijjuumiliqtittinirmut ammalu piliriaksaujut turaangajut nutaanit atunirnirmut iglulirinirmut aaqqigiarutiksanut turaangallariktukku atuinnaugaluarmangaatta Inungnut tamakkual:

- Nalunaiqtauluti ammalu kiinaujajjarluti nutaanit aturluti naliiraarutiksaniit saqqijaaqtittinirmut niuviaksaqarnirmut asiaguungaarutinit iglulirijikkutigit igluqanngingaarnirmut
- Nalunaiqsinirmut ammalu kiinaujaqaqtittinirmut nutaanit aturluti ammalu iliqqusirminut naammagijaujunik iglunit sananirmut uummaqutinit atunnginniqsaunirmut ammalu silaup asijjiqpallianinganut sungiutinirmut

Qanuiliuriaruti 4 c): Kajusiluti kiinaujaqaqtittinirmut nutaanit igluliuernirmut ammalu aaqqigiaqsiluti nutaannguriaqtirilutilu, taimaigiaqaqtunut.

5. Ajurunniiqtittikkannirniq

Inungnut igluliriniup kamagijaugiaqarninga ammalu ajurunniiqtittinirmut piruqsimammariktuq arraagunit atusaaqtunit. Aviktuqsimajut ajjigiinnginniqaraluaqtillugit aulattiniujuq qanuilingammangaaq ullumiujuq, atuni aviktuqsimajut iglulirinirmut aullattijiaqtut ammalu igluliuqtuijuunit katujjiqatigaqtutigitlu ajjigiinn-gittunit quttingniujunit gavamakkunni. Inuit pijaksaqarniqsauliqtillugit aulattinirmut ajjigiinngittunit piliriaksanit, tamanna ajunnginniujuq asijjiqpallianaqtuq piruqpallialunilu. Pimmariuniaqtuq qaujimat-tiarnirmut, ajurutaujunit pitaqaqtillugu, piliriaksat turaangajut piusivaalliqittinirmut Inungnut iglulirinirmut pivalliatittinirmut ammalu aulattinirmut ajurunniiqtittinirmut taakkununga Inungnut turaangajunit pijaujarialingnik. Qaakkanniagut pilirivvingni ammalu aaqqiksimanirmut ajurunniiqtittinirmut, pitaqarun-niiqtittinirmut iglulirinirmut amigarijaujunit Inuit Nunangani taimaijjutaugiaqarniarmijuq nunalingni ajurunniiqtittiluti ammalu sanajulirinirmut paippaqaarluti ammalu ajurunniiqtitauluti Inuit ikajuqsuq-tauniqsauniarmata ammalu sunakkutaqaqtitauluti ilauqataunirmut igluliuernirmut, ammalu aulattinirmut ammalu aaqqiumatittinirmut piliriangujunut.

Kanataup gavamakkunginni, unungittunit iglulirinirmut ajurunniiqsatittinirmut pivalliatittinikkut piliriak-sanit atuinnaqtaqaluangittuq Inungnut ajurunniiqtittinirmullu pivalliatittinikkut piliriaksanit kajuumaqa-siutijunit iqqanaijarnirmut pivalliatittinirmut. Pimmariuluuvuq ikajuqsuttiarnirmut ajurunniiqsatittinirmut pivalliatittinirmut, turaangajukku ammalu turaangallarinnngittukku, atuinnauluni ammalu atuutiqarluni ajunnginnilimaangani ammalu turaangaluni ajiunngittunut aksururutaunut ammalu piviqarniujunut Inuit nunalinginni.

Qanuiliuriaruti 5 a): Aaqqiksuinirmut, kamagijaaqarnirmut ammalu kiinaujaqaqtittinirmut iqqanaijaqtunit ammalu ajurunniiqtittinirmut pijaujarialingnik aturluti saqqijaaqtunit titiraqsimajuni qaujisaqtaunikuni iqqanaijarnirmuungajunik turaangajunit qanuiliuriarutiksakku.

Qanuiliuriaruti 5 b): Nalunaiqsinirmut amigarijaujunit ammalu aaqqigiaqsinirmut ujirusuliqittinirmut, tukisumanirmut ammalu atuutiqarninga iluliqarunnarninganut ammalu ajurunniiqtittinirmut pivalliatittinirmut qanuiliuriarutiksanut Kanataup gavamakkunginni ammalu Kanataup nigiani/ukiuqtaqtumi aviktuqsimajunit quttingniujunit turaangatitaujunut atuliquajaujunit.

6. Piusivaalliqtitauluni gavamauqatigiinngittut katujjiqatigiinningit

Taimaak uqaqsimangmat Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautimit, Inuit ammalu Kanataup gavamak-kunginnik nangminiqaqataujut piliriqatigarialiit Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtungani aviktuqsimajut gavamaujunit asinginnillu katujjiqatigijaujunit nalunaiqsinirmut naukkut katujjiqatigiinniqaugiaqarmangaat taanna Parnauti kajusiniqattiaqullugu.

Atuliqtitauninga Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautiujuq atuutiqattiajjaanngittuq ammalu tikiutijjaanngittuq anginiqpaanut pivaallirutinut piliriqataunngippata, ammalu ilaqataunngippata Kanataup nigianiittut ammalu ukiuqtaqtumiittut aviktuqsimajut gavamangit. Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtungani aviktuqsimajut taimaisilajut taimainginnarniarillutillu pimmariumit piliriaqanirmit pivalliatittinirmut ammalu aulattinirmut igluliriniujumit Inuit Nunangani.

Pijaksanginnik, Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtumi aviktuqsimajut gavamangit aulattisuut ajjigiinngittunit iglulirinirmuungaajunit piliriaksanit ammalu atuagarnik aktuiniqaqtunit iglulirinirmit Inuit nunalinginni ilanginnut aviktuqsimajuni nunaqarviujunit, ikajurniqammarisuut aulattinirmut ammalu aaqqumatittinirmut akinginnut. Piliriqatigarnirmit Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtungani aviktuqsimajunit pimmariumuq qaujimmattiarinirmut taakua piliriaksajut tukiliriittarluti taimaigunnarnilimaanginnik Kanataup gavamakkunginnik ammalu Inungnut piliriaksajunut ammalu qanuiliuriarutiksanut ajunnginilimaangani aulattiarninganut ammalu atuutiqattiarninganut.

Qanuiliuriaruti 6: Sannginiqsauliqittinirmit saqqijaaqtunit katujjiqatigiinniujunit ammalu atuutiqaqtukkut, piqatauningit Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtungani aviktuqsimajunit gavamangannik atuliqtittinirmit taassuminga Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautiumit nalunaiqsinirmut piviksaqarniukkanniqtunit katujjiqatigiinirmit ammalu uqaqatigiinnirmit qanuq piliriqatigiittiarniqsajunnarmangaat katujjiqatigiittiarnirmit ammalu aktuiniujumit pilirianguvaktunit Inuit nunalinginnut.

Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautiup Atuliqtitauninga ammalu Qaujisaqtauninga

Taanna Parnauti aaqqisuivuuq ajjiiktumi tauturruugaqarnirmut ammalu tukimuarnirmut aaqqigiaqsinirmut iglulirinirmut ungasiktumuungajukkut ammalu tunngaviqarluti Inuit Nunangani. Taanna tauturruugarijaujuq pillattaanguqtauninga ammalu kajusititauniarninga saqqiinirmut inungnut, iluliqaattiaqtumit atuliqtittinirmut parnautiqarialiit.

Angirutaukpa kisiani, atuliqtittinirmut parnautimi Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautinganut marruungnut pivalliatitauniaqtuq ammalu tautuktauluni taakkununga Inuit Gavamatuqakkut Piliriqatigiinnirmut Katimajiralaanut pinasuaqtangatigut unikkaaliuriaqarninginnik pivallianiumit ajjiinngittunut aviktuqsimajunut igluliriniq ilaliutilugu.

Ilagijauulluni atuliqtittinirmut Parnautiumit, aviktuqsimajut parnautiit nalunaiqsigiallengniaqtut Inungnut turaangajunit parnautinit kamagijaqarnirmut iglulirinirmut pijaujarialingnik, atuliqasiutinnirmillu nutaanit aturnirmut pilirijjusiujunit, taimaigunnaqtillugu. Aviktuqsimajunit parnautiit aaqquqsimaniaqtut maannaujuq qanuiliuriarutajunut ammalu aviktuqsimajunit pijaujarialingnik qaujisarnikkut.

Katujjiqatigiinnikkut atuliqtitauninga parnauti piliriqatigiinnikkut Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtumi aviktuqsimajuni gavamanit, iluliqaunniqsamillu arnarmut angummuluunniit tunngaviqarluti qaujisautimi kajusitituluni katujjiqatigiinnikkut taakkununga Pauktuutit Inuit Arnait Kanatami.

Ilaululimaat kamagijaqarniaqtut, taimaigiaqaqtillugit, qanuittutuinnarnik qanuiliurirutinit nalunaiqtausimannngittunit taikani Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautimi taimaigiaqanasugijaujunik ilaululimaanut ikajuqsunirmut atuqtaujumajut turaagaksait tikiujumajauqullugit Parnautimi.

Uukturattiarnirmut ammalu qaujisarnirmut pijallianiumit, ilaululimaat angiqatigiiktut unikkaaliurnirmut pivallianiumit ammalu qaujijausimajunit ilaqarluni taakkuningassainnaq aniguqtaujunit, nalunaikkutalluatiit, turaagaksat asingillu titiraqsimajuni qaujisaqtaunikuni, angiqsimanirmut qaujisarnirmut ammalu nutaanit aturnirmut atuqtaugajaqtunit qaujisaqtaunikunit kiglisiniaqtausimajunut. Pivallianinga, tunngaviqatuuq taakkununga nalunairutinit qaujisaqtaugajuqattarniaqtut, qangakkuurajarmangaaq nalunaiqtaluni ilaululimaanut. Taanna uukturarniujuq ammalu qaujisarniujuq ilaqarajaqtuq arnamut angumullu tunngaviqarluti isumagijauqasiutigialingnik.

Uigunga 1

Qanuilinganiga Aaqqigiaqsinirmut Iglulirinirmut Aniguqtaujunit

Turaangallariktumit saqqijaaqtuqaqpuq kiinaujaqaqtittinirmut akituluangittunit iglulirinirmut ammalu kiinaujanirmut qanuiliurutaukkanniqtunit. Qaakkanniagut turaangallariktunut pivaallirutinut kiinaujjattiarnaqtunit iqqanaijaaksanut, aaqqigiaqsimajumit niuvirunnarnirmut pijunnarniqarnirmut qaakkanniagut nunalingnit niuvirunnaqsisuut ammalu ikajuqsusuuq asinginnik nangminirijaujunit kiinaujjarnikkut (suurlu, taaksijainirmut nuattinirmut, nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit kiinaujajarniq, aulattinirmut, ammalu asingit pijaujarialiit uummaqqutirungnut pijittirautinuglu).

Iglulirinirmut sananiq, aaqqiumatittiniq ammalu aulattiniq iqqanaijaqtittijummariuvuq Inuit Nunanganni kiinaujanirmut, kiinaujaliurutauvakkuni Inungnut iqqanaijaqtinut ammalu piviqaqtit-tijuuq iqqanaijaqtiit qaujimanisauliqattarmata ajuranniikkanniqaqtutigli. Tunngaviliukkan-niqpuq saqqiijumi kiinaujajarnirmut akituluangittunut iglulirinirmut saqqiinaqtuq kiinaujanir-mut qanuiliurutinut nunalingni iqqanaijaqtinut taakkualu nangminirijaujut kiinaujaqtaarunnarluti kiinaujanirmut qanuiliurutaujunut. Qaakkanniugut, akiliinirmut nunalingni iqqanaijaqtinut ammalu pijittirautinut iglulirinirmut piliriangujunit aulajjauvuq nunalingni ammalu aviktuqsimajunit kiinaujanirmut atuliqittikkanninirmut kiinaujaqtaarutaujunit.

Taakkua Kanatami Igluliuqtiit Katujjiqatigiingit nalauttaarivut 35-nik iglunit sanajaujunit Nunavummi 93-nik iqqanaijaanik saqqiivuuq kiinaujarutaullunilu \$6 miliannik kiinaujaqtaaqtitau-tillugit \$16 miliannik. Aviktuqtausimakpa ilaakkuungajumi angirrarijaujumut missaunaktau-ninganut; akitujuutinut kiinaujaqaqtittiniq \$457,100-nik angirrarijaujumut \$171,400-nik kiinauj-jaliurutaukpa (37.5 pusanniti atuni akitujuutinut kiinaujaqaqtittinirmut) uvvaluunniit 2.7 iqqanai-jaaksanit atuni angirrarijaujumut (\$63,480/iqqanaijaaksanut). Taimaimmat, \$1 milian akitujuutinut kiinaujaqaqtittinirmut saqqiisuunguvuq \$375,000-nik kiinaujanirmut uvvaluunniit 5.9 iqqanaijaak-sanit atuni \$63,600/iqanaijaamut. Iqqanaijaangujut unuqtut arraagup ilainnangani iqqanaijaari-jauqattaqtillugit, pimmaruqataujut kiinaujjattittinirmut Inungnut ilagiingujunit. Akitujuutinut ammalu aulattinirmut kiinaujaqaqtittiningit nunalingnit iglulirinirmut kajusiniqaqtittingmijuuq nunalingni niuviqaktunit piqutinit pijittirautinuglu ammalu iqqanaijaqtittinirmut nunalingmiutanit iqqanaijaqtinut kiinaujajarniqsaugajaqtunit nunalinginnik. Iglulurnirmut qanuiliurutaujuq inuusirmut piusivaalliqittijuuq iqqanaijarnikkut, pilimmaksarnikkut, angirratiariniqsaunikkut, inuusirmuungajuniglu nunalingmi ammalu iglumiugatiigiit niuvirniqsaulirunnarninginnut.

Iqqanaijaqtut naasautingit Inuit Nunangani attiktummariuvut, 39 pusantimi Nunatsiavungmit 54 pusantimut Nunavummi ammalu Nunavingmi. Maannaujuq iqqanaijaaliit unuqsinaqtut tunngaviqarluti tamainnik arraagutamaat inugiarningit unuqsivaallirninginnut 2 pusantimi ammalu inugiarjuarningit 15 tungaani ukiulingnut iqqanaijaqtinngupallialiqittillugit. Iglulurniq akiliittiasuumit iqqanaijaarijaujunnaraluaqtillugu, kiinaujajarniit ilinniarnilirinirmut ammalu ajurunniiqsanirmut pivalliatittinirmut pimmaruoniaqtut. Tamanna pijunnaqtittiniaqtuq nunalingnit kiinaujaqtaarunnarluti iqqanaijaaksanut iglulurnirmut ammalu saqqiiluni ungasiktumuungajumit ajurunniiqtittinirmut kajusittinirmut ammalu aulattinirmut maannaujumi sivuniksamilu iglulirinir-mit. Qaakkanniagut kiinaujaqtaqanngippat pilimmaksanirmut ammalu ilinniarnirmut, amigaksini-aqtut nunalingni iqqanaijaqtinut tikiumanirmut iqqanaijaqtitaariaqarninginnut igluliuqtinut ammalu pusantinga anginiqsaaq kiinaujaqtaarutaujunit nunalinniijaanngittut.

Turaangallariktut kiinaujaqaqtittiniit Inungnut qaujimmattiarutauvuq pivaallirutiksaaq, ilagijauulluni iqqanaijarniq ammalu nangminiqarnirmut piviqarniujuunit Inungnut turaangallarinninginnik. Ungasiktumuunganiqsaujut kiinaujajarniit, suurlu taikkua uqausiusimajut Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit, piviqaqtitittiniaqtuq ilinniarnilirinirmut ammalu iqqanaijaanut parnainirmut ammalu pilimmaksainirmut turaangaqasiutillariktumit pillattaanut ammalu nirugijaujunit iqqanai-jaqtiqariaqarnirmut. Tamanna piviqarnirjuangujuq aaqqigiaqsinirmut iqqanaijarnirmut aniguq-taujunit Inuit Nunangani.

“Igluliriniq pimmaruungittuuq kisiani tikiutinirmut surusiit attiniqpaamit pigiaqaqtanginnik; tunngavijunnaqtuq piusivaalliqittinirmut ilinniarnilirinirmut aniguqtaujunit. Ilakkannirlugu, ikajuutiksaqaqtittikkanninirmut iglulirinirmut maannaujuq aaqqigiaqsijunit ilinniarnilirinirmut aniguqtaujunit turaangalirutaunnaqtuq iqqanaijaanut aniguqtaujunit, kiinaujajanniginisaulirluti ammalu Kanatami ingirraniqarniqsaulirluti.”

Housing as a Platform for Improving Education Outcomes among Low-Income Children, Urban Institute (Igluliriniq Tunngaviuluni Piusivaalliqittinirmut Ilinniarnilirinirmut Aniguqtaujunit Kiinaujjaluangittunut Qiturngalingnut, Uupan Insititut), Mai 2012

Uigunga 2

Maannaujuq Igluliriniup Kajusititauninga Inuit Nunangani

Inuvialuit Nunangani

Inuvialuit Nunangani, Nunatsiarmi Iglulirijirjuakkut kamagijaqaqtut inulimaanut iglugijauvaktunit nunatsiarmit ammalu atuinnautittisuut piliriaksanit ikajuqsunirmut nangminiqarnirmut. Nunatsiarmi Iglulirijirjuakkut kiinaujaqtaaqattaqtut Nunatsiaq Gavamakkunginnik ammalu Kanatami Nangminiqarnirmut Iglumi Akiliutinut amma Iglulirijirjuakkunginnik. Taakkua Inuvialuit Kuapuriisanga (IRC) iglulirinirmut kiinaujaqtaqtaitaujut taakkunanngat Gavamatuqakkut-Nunaqaqqaqsimajulirijikkut ammalu Ukiuqtaqtulirijikkut (CIRNA) taikuuna Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit ammalu 2018-mit. Taakkua Inuvialuit Kuapuriisanga piliriqatigaqsimajut Nunatsiarmi Iglulirijirjuakkunginni kajusitittinirmut Inuvialungnut iglulirinirmut kiinaujaqtaqtittinirmut. Taakkua Inuvialuit Kuapuriisanga kajusiniqaqtuq uqaqatigarnirmut ammalu atuliqittinirmut katujjiqatigiinikkut piviqarniujunit Nunatsiarmi Iglulirijirjuakkunginnik ammalu kajusiniqaqtut isumaqasiutinirmut tamainnik ammalu aaqqisuqtausimajunit anginiqpaamit aturumalluti kiinaujaqtaarijainik Inuvialungmiutanut.

Nunavut

Nunavummi, Nunavummi Iglulirijirjuakkut kamagijaqaqtut inulimaanut iglulirinirmut nunavummi ammalu atuinnautittisuut piliriaksanit ikajuqsunirmut nangminiqarnirmut ammalu aaqqigiasinirmut. Nunavummi Iglulirijirjuakkut kiinaujaqtaaqattaqtut Nunavut Gavamakkunginnik ammalu Kanatami Nangminiqarnirmut Iglumi Akiliutinut amma Iglulirijirjuakkunnik. Inuit katujjiqatigiingit Nunavummi uqaqsimajut pitaqari-aqarnigani turaangallariktumit kiinaujaqtaarluti Kanataup gavamangani ammalu turaangallariktumit atuinnaqarviuluti iglulirinirmuungajunik piliriaksanit. Tamanna ikajurniqaqasiutigajaqtuq Nunavut Gavamakkut iglulirinirmut piliriaksanginnik pimmaruijunit pijariaqaqtillugit nunavummi.

Nunavik

Nunavingmi, taikuuna Nunavingmi Iglulirinirmut Angirutikkut, Makivik Kuapuriisan kamagijaqaqallattaqtut, kiinaujjarasuannnginnikkut uaktuutikkut, sananirmut iglulirijikkut igluqutinginnik. Sanajausimaliqtillugit, igluit tunijauvaktut Kativik Iglulirijikkunginnut (KMHB) taakkua aulattisuut iglunit. Nunavingmi Iglulirinirmut Angirutinga pingasuuliqqangajukkut angirutausimajuq Inungnut Nunavingmi, Kanatami ammalu Kuapakmi. Kuapak akiliqattaqtut aulattinirmut ammalu aaqqiumatittinirmut akinginnik turaangajunit iglulurnirmut taassuma angiqatigiigutikkut. Kanata atuinnautittijut kiinaujarnik tagvuuna angirutikkut Makivik Kuapuriisakkunnut qaakkanniagut kiinaujarnut uqausilauqtunut Kiinaujarnik atuqtuksanit 2016-mit ammalu 2018-mit ataagut Inungnut iglulurnirmut. Kativik Iglulirijingit kajusitittisuungummijut ajjigiingittunit iglulirinirmuungajunit piliriaksanit Nunavingmiutanut iglumit nangminiqarnirmut asinginnullu. Taikuuna Ukiuqtaqtumi Parnautingit, Kuapak tunisisuuq \$79 miliannik 300-nik iglulirijikkut igluksanginnut sananirmut arraagunut tisamanut taikani 2012-mi. Kuapakmi Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit angiqsimalauqtuq \$39 miliannik iglulirinirmut ammalu sirluanut Nunavingmi: \$22.1 milian inangiqsinirmut pingasunit pituqauluallitunit Kativik Iglulirijikkut sirluanginni, \$15.9 milian kiinaujaqtaqtittinirmut sananirmut 45-nik nangminirijaujunit iglunit ammalu \$1 miliannik sivulliqpaamik qaujisarutaulluni piliriangujunit atuqtaqtiit niuvirunnaqsiqullugit iglungani najuqtamini.

Nunatsiavut

Nunatsiavungmit, taakkua Tuurngaq Iglulirijikkut Katujjiqatigiingit ikajuqsuqtaujut Nunatsiavut Gavamanganut, ilanganit kigliqaqtumit nangminiq gavamaqarnirmut kiinaujaqtaqtitaunikkut, atuinnautittinirmut akikijuumijumit igluqaqtittinirmut atuqtuarnikkut nangminiqalirinnirmut uaktuutiujumit Nunatsiavut nunalinginnik. Nunatsiavut Gavamanga kiinaujaqtaqtittisuungummijut piliriaksanit, ilaannikkut katujjiqatigaqtutik Niupaunlaanmi Laapatuamilu Gavamakkunginni, iglumi nangminiqatitijunit ikajurumalluti iglumini aaqqigiasiluti uvvaluunniit nutaanngariaqtittiluti. Qaakkanniagut, Niupaunlaanmi Laapatuamilu Iglulirijirjuakkut aulattisuut unuqtunit iglulirijikkutigut iglunit atuqtaqtaujunit Nunatsiavut nunalinginni. Nunatsiavut Gavamanga kiinaujaqtaaqattaqtuq Kanatami Kiinaujat atuqtuksanit 2016-mit ammalu 2018-mit, atuqtaujut sananirmut nutaanit ammalu nutaanit aturluti iglunit tunngaviqaqtut Inungnut nalunaiqtausimajunit pijajarialingnik nunaliujunit. Nunatsiavut Gavamanga aaqqiumatittisuq ammalu aulattisuut taakkuninga iglunit ammalu sanirvaiqattaqtut iglunit aktuqtausaraittunut suurly innammaringnut, makkuktunut ammalu ilagiingujunit qiturngaqtautuinnaaringnik iglukiksangninginnut.

Uigunga 3

Iglulirinirmut nalunaikkutat

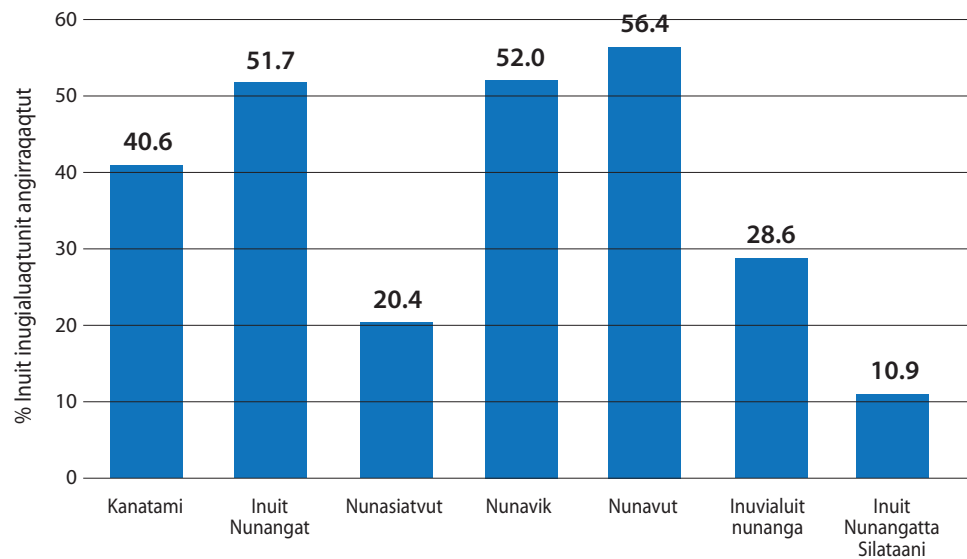
Aviktuqsimajuni Iglulirinirmut Pijaujarialiit

Tamanna aaqqiksuisuunguvuq iglulirinirmut pijaujarialingnik atuni tisamani nunaqarviujunit Inuit Nunangani ammalu nalauttaarijaujuq akinga anugialuarunniiqtittinirmut atuni aviktuqsimajuni, 2017 isuani. Ilaqaqasiutingittuq inugiarniujuup unuqsivallianinginnik uvvaluunniit asinginnik isumagijauqasiutigialingnik turaangalirutaugajaqtunit pijariaqarninginnut.

	Igluit Pijaujarialiit	Anginga atuni Kippaariktuq Isigangmut ⁹	Katillugit \$ milian ¹⁰
Nunatsiavut	196 ¹¹	\$480.00 ¹²	\$88.2
Nunavik	813	\$353.70	\$285
Nunavut ¹³	3,500	\$485.00	\$1,750 ¹⁴
Inuvialuit	144 ¹⁵	\$525.59	\$70.4

Pusanti Inuit najuqtut inugialuaqtunik angirranit

(Kiglisiniaqtikkut Kanatami, Naasaqtausimajut 2016)

9 Titiraqtausimajut qaujisqaqtaunikit tunngaviqaqtut tukisigiarutinit atuinarijaujunik Inuit aviktuqsimanirijanginnik

10 Nalauttaarijaujuq, aaqqigiaqtaugajaqtuq aviktuqsimajumit pijaujarialingnik qaujisarnikkut

11 2012 Nunatsiavungmit Iglulirinirmut Pijaujarialingnik Qaujisarniq

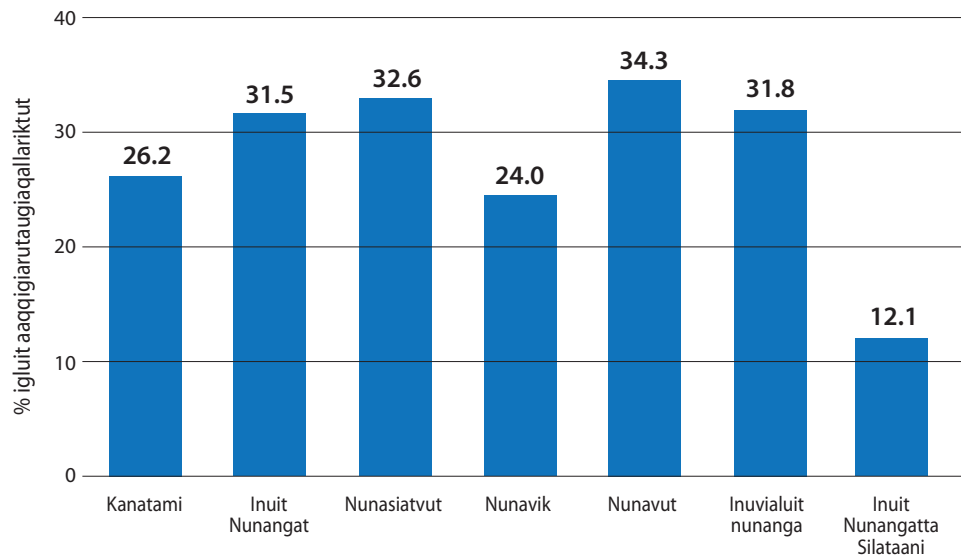
12 Ilaqaqtuq nunarjularinirmut ammalu aaqqisuqtauvallianinga sanasimanganut

13 Kiggaqtuuvuq Nunavummi Iglulirijirjuakkut akingit turaangaqasiutijut iglulirijikkutigut iglulurnirmut

14 Tunngaviqaqtutik missausaktausimajumit \$500,000-nik atuni iglumut

15 Tunngaviqaqtutik iglutaarasuaqtunut utaqqijunut

Pusanti Inuit najuqtut angirrijaujunik aaqqigiaqtaurjuarialingnik (Kiglisiniaqtikkut Kanatami, Naasaqtausimajut 2016)

Uigunga 4

Tuluqtarutausuut Aaqqigiaqsinirmut Igluliriniujumit Inuit Nunangani¹⁶

16 Barriers to Sustainable Housing Delivery in Canada's Four Inuit Regions (Tuluqtarutausuut Kajusiinnarunnaqtumik Pivalliatittinirmut Iglulirinirmut Kajusitittinirmut Kanatami Tisamanik Inuit Nunangita Aviktuqsimajuqutinginnik) (Nunarjuarmi Pilirivviujuq Kajusiinnaqtumik Pivalliatittinirmut Inuit Tapiriit Kanatamikkunnut)

Canada